

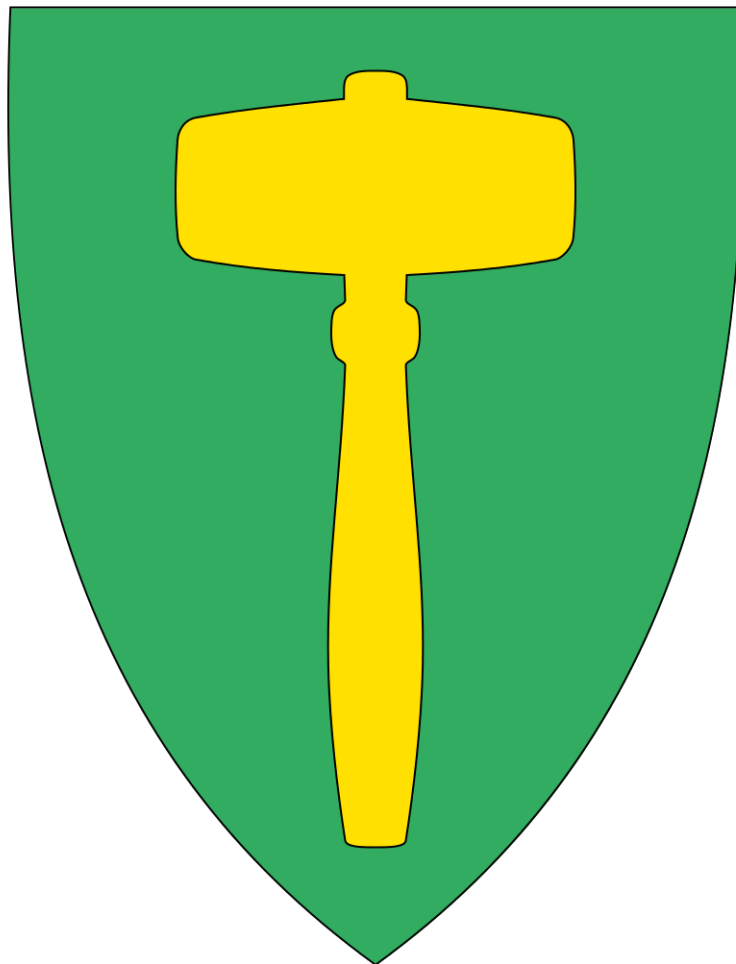

plankontoret

PLANSTRATEGI 2024-2027

PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLAN 2024-2035

RINDAL KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret 28. oktober 2024

Oppdragsnavn: Planstrategi, planprogram – kommuneplan for Rindal kommune

Oppdragsgiver: Rindal kommune, kommunedirektør v/ Sivert Dombu

Dato	29.04.2024
Utarbeidet av	Plankontoret v/Peder August Syrstad Ude, Berit Sæteren og Audhild Bjerke
Kontrollert av	Kommunedirektøren v/Sivert Dombu

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder
01	30.04.2024	Finpuss før utsending til formannskapet
02	13.05.2024	Oppdatert forside og retting av skrivefeil
03	24.09.2024	Oppdatert utkast etter høring og ettersyn
04	07.10.2024	Oppdatert etter behandling i formannskapet
05	29.10.2024	Oppdatert etter vedtak i kommunestyret

Forord

Dette dokumentet består av en kommunal planstrategi og et planprogram for revisjon av gjeldende kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 12.12.2018, og arealdel vedtatt 27.06.2013.

Planstrategien er en oversikt over planbehov i kommunestyreperioden, på bakgrunn av utfordringene som Rindal kommune står overfor. Planstrategien skal vedtas innen ett år etter at kommunestyret er konstituert. Utarbeidelse av planstrategi har hjemmel i plan- og bygningsloven (heretter forkortet med pbl) § 10-1.

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, med tilhørende konsekvensutredning, skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram. Planprogrammet beskriver hensikten med revisjonsarbeidet, overordnede føringer som ligger til grunn, hovedtema som skal vektlegges, framdriftsplan for arbeidet og hvordan kommunen vil jobbe med medvirkning. Det skal på den måten bidra til en forutsigbar prosess for Rindals innbyggere og aktører med interesser i planarbeidet. Fremover vil engasjement og innspill fra innbyggere og andre ha stor verdi for å få en god kommuneplanprosess og et godt resultat. Utarbeidelsen av planprogrammet har hjemmel i pbl § 11-13.

Innhold

Forord	3
Innhold	4
1. Innledning	6
1.1. Det kommunale plansystemet	6
1.2. Hva er en kommuneplan?	7
1.3. Hva er en planstrategi?	8
1.4. Hva er et planprogram?	8
1.5. Formålet med planarbeidet	8
1.6. Rammebetingelser for planarbeidet	9
2. Planoversikt i Rindal	10
2.1. Planstatus	10
2.2. Nye planbehov	11
3. Situasjonsbilde og utfordringer for planstrategi og samfunnsdel	12
3.1. Folketallsutvikling	14
3.2. Barn og unge	17
3.3. Folkehelse	18
3.4. Rekruttering til kommunale tjenester	19
3.5. Flyktninger	19
3.6. Næringsliv, samfunnsliv og bygdevekst	20
3.7. Beredskap og samfunnssikkerhet	21
3.8. Klima og miljø	21
3.9. Rindal på egne bein	24
4. Arealstrategi	24
5. Arealdel	26
5.1. Bestemmelser til planen	26
5.2. Planvask	26
5.3. Arealer for bebyggelse og anlegg	27
5.4. Landbruk-, natur- og friluftsområder, samt reindrift (LNFR-områder)	27
5.5. Samferdsel og infrastruktur	28
5.6. Bruk og vern av vann og vassdrag	28

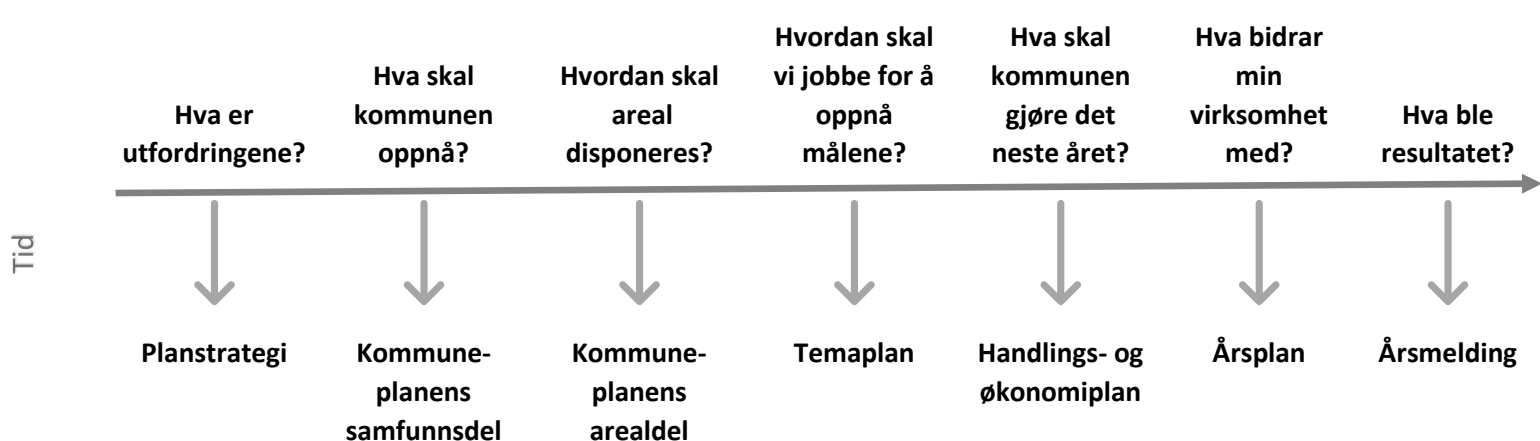
5.7.	Hensynssoner	28
5.8.	Risiko- og sårbarhetsanalyse	29
5.9.	Konsekvensutredning	29
6.	Organisering og planprosess	33
6.1.	Organisering	33
6.2.	Medvirkning	33
6.3.	Planprosess	35
7.	Planoppgaver 2024-27	36
7.1.	Høringsuttalelser	36
7.2.	Prioriterte planoppgaver 2024-27	37

1. Innledning

1.1. Det kommunale plansystemet

Det kommunale plansystemet handler om å sikre god samfunnsutvikling i kommunen.

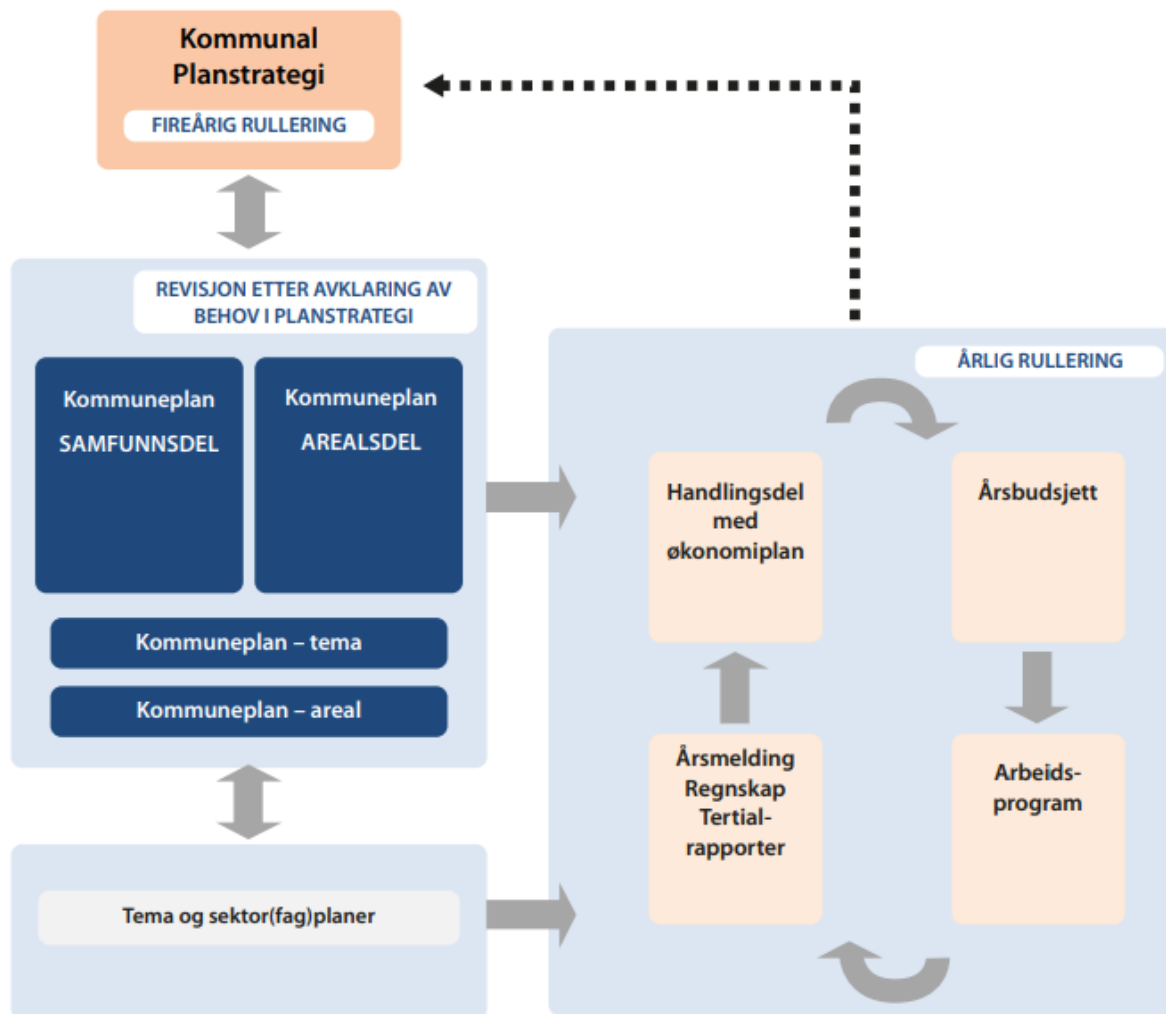
Dette gjøres gjennom flere trinn: Først må man avdekke behovet, deretter lage overordnede planer for å vise ønsket mål, de ulike ansvarsområdene ser på hva de kan bidra med og utarbeider temaplaner, politikerne prioriterer og bevilger penger, ansvarsområdene gjennomfører tiltak, før man til slutt presenterer resultatene gjennom kommunens årsmelding.

Figur viser oppgavene i plansystemet plassert på en tidslinje.

Det kommunale plansystemet består av to hoveddeler: Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Disse utvikles i form av revisjon av gjeldende planer, eller produksjon av nye ettersom behovet oppstår. Begrunnelsen bak håndteringen av dette skal beskrives i planstrategien, som rulleres hvert 4. år.

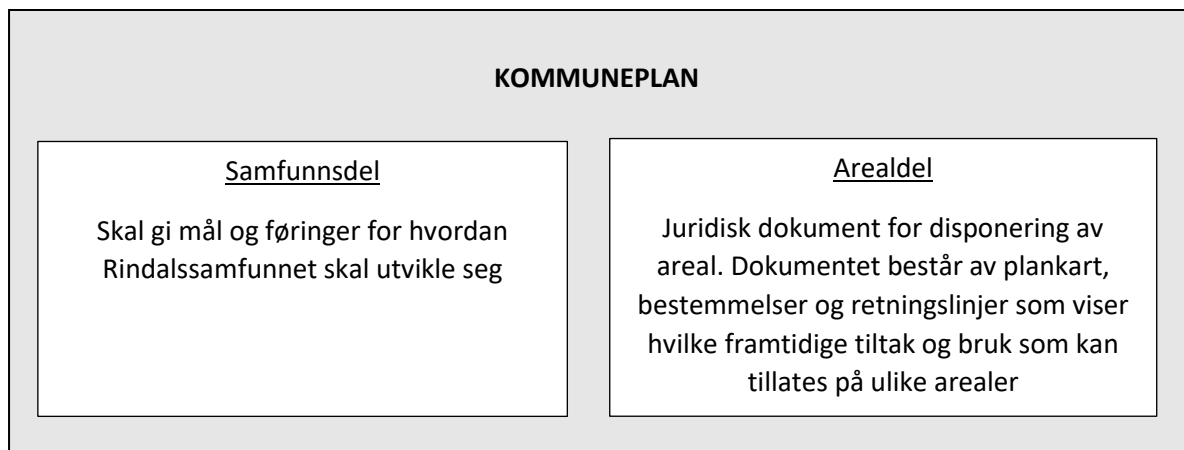
Det kommunale plansystemet er illustrert under.

Figur: Det kommunale plansystemet. (Miljøverndepartementet, veileder Kommunal Planstrategi).

1.2. Hva er en kommuneplan?

Kommuneplanen er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Den fungerer som kommunens overordnede styringsdokument og gir rammer for kommunens øvrige planer og tiltak samt kommunens arealforvaltning. Eierskap og tilstrekkelig planforståelse hos politikere og administrasjonen er viktig for å få et oversiktlig og forutsigbart plansystem. Kommuneplanen består av to deler hvor samfunnsdelen legger føringer for arealdelen. Det innebærer at ønsket samfunnsutvikling skal være styrende for hvordan arealressursene brukes.

Kommuneplanens to deler.

1.3. Hva er en planstrategi?

Kommunestyret må innen et år etter hver konstituering, vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien skal drøfte kommunens strategiske valg. De strategiske valgene kommunen står ovenfor innebærer å vurdere planbehovet i valgperioden, og å vurdere utfordringer og muligheter knyttet til samfunnsutvikling, arealbruk og miljøutfordringer.

I planstrategien skal også kommuneplanens samfunnsdel og arealplaner evalueres, og avgjøres hvorvidt det er behov for revisjon av planene, eller om det skal utvikles nye.

Gjennom arbeidet med kommunal planstrategi skal det også innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. I tillegg bør det legges opp til bred medvirkning som grunnlag for behandlingen, jf. pbl § 10-1.

1.4. Hva er et planprogram?

Første trinn i arbeidet med revisjon av gjeldende kommuneplan er å utarbeide et planprogram, jf. plan- og bygningsloven §§ 4-1 og 11-13. Formålet med planprogram er å sikre en forutsigbar og effektiv planprosess som legger til rette for god medvirkning fra myndigheter, innbyggere og andre interesserte. Planprogrammet beskriver:

- Formål med planarbeidet
- Problemstillinger som kommunen ønsker å drøfte i planarbeidet
- Organisering av arbeidet
- Planprosess og medvirkningsopplegg

Kommunen sender forslag til planprogram på høring i seks uker før det vedtas. Kommuneplanens samfunnsdeldel og arealdel skal utarbeides i samsvar med planprogrammet.

1.5. Formålet med planarbeidet

I Rindal kommune har formannskapet vedtatt at planstrategien for 2024-2027 skal samordnes med det innledende planprogrammet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Både planprogram og planstrategi skal redegjøre for viktige utviklingstrekk og kommunens utfordringer.

Hensikten med samordningen er effektiv og ressursbesparende saksbehandling. Dette framgår direkte av plan- og bygningsloven (PBL) § 10-1 fjerde ledd: «Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen.»

At kommuneplanen skal revideres, følger også av nylig vedtatt handlingsprogram for Rindal kommune for 2024-27.

Formålet med revisjonen av kommuneplanen er å legge til rette for en felles plan for kommunens utvikling, slik at Rindal kan utvikle seg i takt med tiden og jobbe mot felles mål.

1.6. Rammebetingelser for planarbeidet

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Alt planarbeid skal gjennomføres i tråd med nasjonale forventninger og mål, inkludert de internasjonale føringene som Norge har ratifisert. Målene er nedfelt gjennom lover, retningslinjer, stortingsmeldinger, offentlige utredninger og ytterligere konkretisert gjennom egne planer og veiledere.

Eksempler på viktige samfunnsområder som styres av overordna mål er folkehelse, barn og unges interesser, areal- og transportplanlegging, klima- og miljøhensyn, landbruk og matpolitikk og samfunnssikkerhet og beredskap. FNs bærekraftsmål er en premissgiver for all planlegging og legges til grunn for vurderingene som er gjort i planstrategien.

Regjeringen legger vekt på disse fem hovedutfordringene i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Regionale føringer

Planarbeidet gjennomføres i tråd med de regionale planene som er vedtatt, for eksempel regional plan for arealbruk 2022-2030, for Trøndelag. Det vises til satsningsområdene fra fylkeskommunens høringsutkast til regional planstrategi 2024-2027. Statsforvalteren i Trøndelag har i tillegg den 13.11.2023 sendt ut et brev til kommunene i Trøndelag med innspill til arbeidet med kommunal planstrategi. Statsforvalteren viser til at bærekraft skal være et gjennomgående i alle planer og anbefaler at disse temaene hensyntas i planstrategien:

- Boligsosialt arbeid
- Konsekvenser av nye lover og reformer (bl.a. ny opplæringslov og «bo-trygt-hjemme-reformen)
- Arealbruk med «planvask»: Vurdere om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Konsultasjonsplikt der samiske interesser berøres

Folkehelsedokument

Det er lovpålagt at kommunens folkehelseoversikt skal legges til grunn for arbeidet med kommunal planstrategi. Rindals omfattende dokument for folkehelse er fra 2018 og ble utarbeidet samtidig med samfunnsdelen. Gjennom arbeid med «Rindal inn i framtida – Lokal utviklingsplan» og

bygdevekstavtalen (se kap. 1,7), har kommunen skaffet seg god oversikt over viktige utviklingstrekk i bygda. Arbeidet viser at utfordringsbildet ikke har endret seg dramatisk for Rindals del. Det vil derfor ikke bli lagt fram noen egen folkehelseoversikt før planoppstart for revideringen av kommuneplanen.

Kunnskapsgrunnlaget og folkehelseoversikten vil derimot bli revidert parallelt med kommuneplanrevisjonen ut fra tilgjengelig materiale som tall fra SSB, Trøndelag i tall, ungdomdata, ungdomdata junior, elevundersøkelsene, folkehelseprofilen for Rindal, statistikkbanken fra FHI, HUNT undersøkelsene m.m. Folkehelseutfordringene skal drøftes videre i planarbeidet.

2. Planoversikt i Rindal

2.1. Planstatus

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunens visjon er «**Rindal - Tid til å leve**». Visjonen har ligget til grunn for all overordna planlegging i Rindal siden det ble lansert som slagord i 2007. Det er stor oppslutning om visjonen og ønske om å føre den videre.

Rindal kommune har kommuneplan med arealdel sist revidert i 2013 (endelig godkjent i 2014) og samfunnsdel revidert siste gang i 2018. I perioden 2020-23 ble det ikke foretatt noen revisjon av denne, men arbeidet med utviklingsplanen «**Rindal inn i framtida**» har mange fellestrekk med samfunnsdelen. Utviklingsplanen ble vedtatt av kommunestyret 05.10.2022 og er ikke en formell revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, men nevner nye mål og arbeidsmetoder for den nærmeste framtida. Dette omfatter ønsker om å legge til rette for mer spredt boligbygging og etablering av flere bebodde småbruk og annen aktiv eiendomsutvikling i bygda. Derfor er det viktig å få til ei god samordning mellom bygdevekstarbeidet og kommuneplanprosessen.

Rindal kommune har blitt valgt ut til å delta i et pilotprosjekt for bygdevekstavtaler, sammen med Holtålen kommune. Det overordna målet med bygdevekstavtalen er å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og framtidretta næringsutvikling. Tiltak for å bidra til ei god utvikling i det lokale landbruket er særskilt omtalt i denne avtalen. Dette prosjektet vil også være grunnleggende for videre planarbeid.

Kommuneplanenes arealdel

Alle kjente, store utfordringer knytta til arealbruk er ganske godt avklart gjennom arealdelen fra 2013. Den legger rammer for hyttebygging i alle deler av bygda, og grunnlaget for dette ble avklart gjennom en grundig prosess med reindriftsinteressene. Det er også pekt på arealer for framtidig næringsutvikling. Nyere reguleringsplaner for sentrum og Sunna angir reserver for boligtomter.

I tillegg til nye statlige og regionale arealkrav og -føringer har det siden forrige revidering av arealdelen kommet et nytt felles kunnskapsgrunnlag for arealforvaltning opp mot reindriftas interesseområder i hele Trollheimen. Dette vil neppe rokke ved juridisk avklaringer som ble gjort i Rindal før 2013, men vil trolig komme til å framheve behovet for mer grundig vurdering av hva som vil være sumvirkning for reindrifta av ulike nye tiltak.

Reguleringsplaner

For reguleringsplaner er statusen ganske god. Hele sentrumsområdet med tilhørende utfartsområde fikk ny reguleringsplan i 2015. Sunna fulgte etter i 2018, og digitalisering/revisjon for Bjergin i 2020 og Moan i 2021. Det kommer inn svært få private reguleringsforslag, gjerne bare ett til tre nye hvert år, de fleste for hyttebygging eller masseuttak.

Det forventes i løpet av 2024 eller de nærmeste årene nye planinitiativ eller også planforslag for deler av Tørsetmarka, Helgetunmarka nord, Skavlia og YX-stasjonen på Sunna. Disse vil føre med seg betydelige arbeidsoppgaver for kommunen som planmyndighet.

Planer for de ulike kommunale tjenestene

Svært mange planoppgaver var nedfelt i planstrategien for 2020-23. Det er lett å slå fast at mange oppgaver ikke er utført. Et eksempel på dette er arbeidet med ny helse- omsorgsplan, som ikke har hatt forventa framdrift. Dette skyldes i stor grad behovet for flere omganger med rask og omfattende omlegging av tjenestene, uten å kunne vente på den ferdige planen. Arbeidet med å forberede byggetiltak ved helsetunet har også måttet gå foran.

Andre planoppgaver som ikke har blitt utarbeidet eller revidert, er plan for idrett og fysisk aktivitet, kulturminneplan og kommunal temaplan for tur- og skiløyper. Helhetlig ROS-analyse, energi- og klimaplan, lønnspolitiske retningslinjer, arbeidsgiver-strategi og arkivplan er heller ikke oppdatert som forutsatt. Det samme gjelder trafikksikkerhetsplanen, hovedplan for vann, vannmiljø og avløp og plan for opprydding av avfall, forurensning og ulovlig brenning. Det er heller ikke utarbeidet noen formell plan for opprusting av kommunale veger eller vedlikehold av alle kommunale bygg.

2.2. Nye planbehov

Planstrategien skal vise en oversikt over nye planbehov eller revideringer av gjeldende planer i kommunestyreperioden. Planstrategien gir også oversikt over planer som bør utgå eller erstattes/slås sammen. Det er et mål å redusere antall planer og ha et enklere og mer oversiktlig styringsverktøy. Det er også viktig å vurdere planbehovet opp mot tilgjengelige ressurser.

Vurderingene av nye planbehov skal gjøres i lys av de utfordringene kommunen har, og den politikken det nye kommunestyret vil føre. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres i denne kommunestyreperioden. Samfunnsdelen skal også inkludere klima- og miljøplan, og alt dette vil binde opp mye av kommunens planressurser. Planprosessene vil også kunne frambringe nye behov for strategiske verktøy, men det er neppe aktuelt å ta videre formell stilling til øvrig planbehov i Rindal før ved neste

Fullføring av arbeidet med kommunal temaplan for tur- og skiløyper er snart i mål, og kan sluttføres i 2024. Ny helse- og omsorgsplan bør også prioriteres. Kommunen må også ha nok ressurser tilgjengelig til å behandle det som måtte komme inn av private reguleringsplanforslag.

Oversikt over foreløpig planbehov i kommunestyreperioden er vist i kap. 7. De endelige prioriteringene vil også framgå der.

3. Situasjonsbilde og utfordringer for planstrategi og samfunnsdel

Situasjonsbilde og utfordringer er felles og skal ligge til grunn for både planstrategien og kommuneplanarbeidet. I arbeidet med revisjonen av samfunnsdelen må vi ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for å gjøre Rindal til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i for alle.

Gjeldende kommuneplan er 6 år gammel, og har mange kvaliteter. Likevel er bør den revideres for å holde tritt med den raske utviklingen vi ser i samfunnet. Det er behov for å justere styringsdokumentene for å kunne møte de utfordringene vi står overfor.

Det må skapes en felles forståelse av plansystemet og samfunnsdelens rolle, både administrativt og politisk. Samfunnsdelen må fremstå som et tydelig styringsdokument med utvalgte satsningsområder, mål og strategier.

I gjeldende kommuneplan er det pekt på ni forskjellige punkter med utfordringer som kommunen står overfor, med tilhørende «Dette vil vi gjøre». Disse blir hvert år gjentatt innledningsvis i det fireårige handlingsprogrammet og tas derfor ikke inn her. Nåværende situasjon i Rindal har mange likheter med situasjonen i 2018, og derfor er det naturlig å videreføre flere av disse punktene. Rindals overgang til Trøndelag fylke er gjennomført på en god måte, og derfor er punktet som omhandler dette, slått sammen med punktet om kommunestruktur og blitt til «Rindal på egne bein».

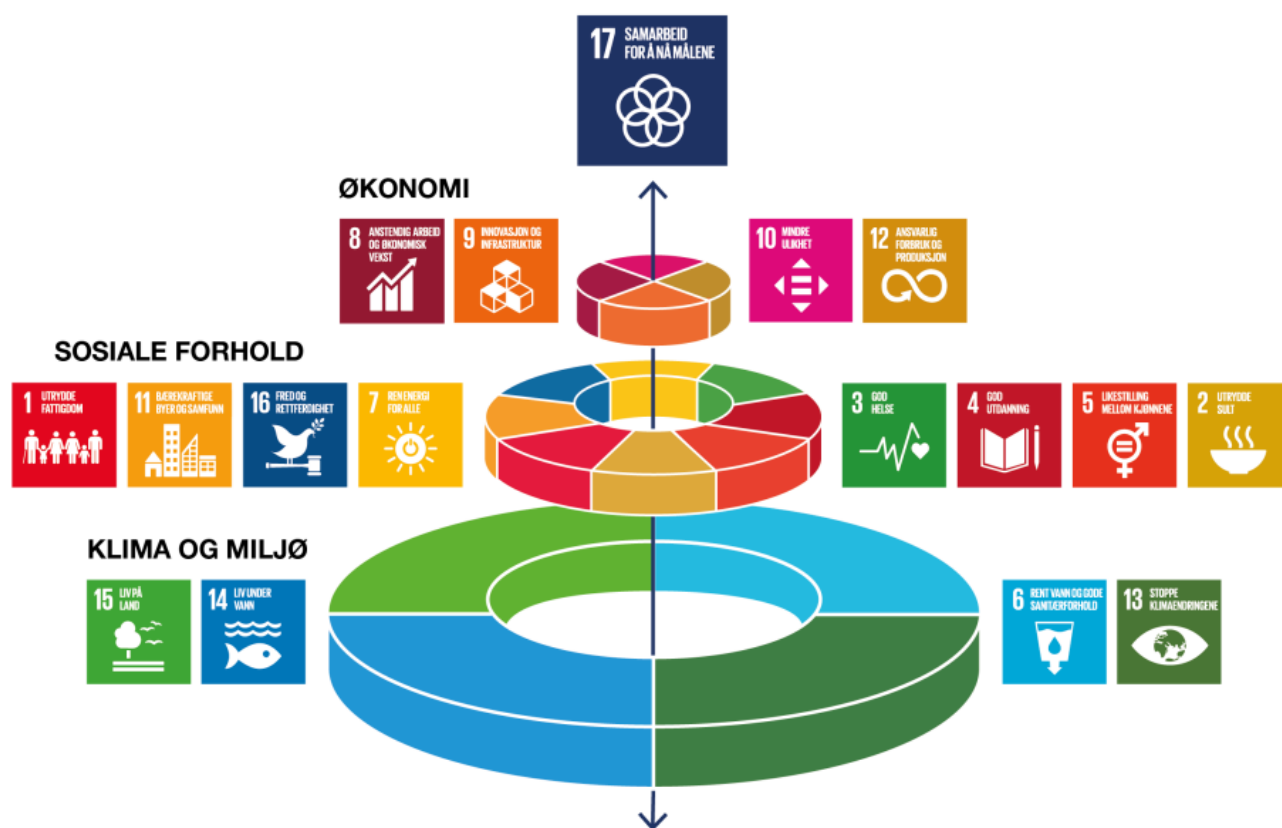
Punktene 1-6 er de samme som i 2018. Nye utfordringsbilder er tatt inn i punktene 7-9. Flere punkter griper inn i hverandre med til dels overlappende temaer og utfordringer. Eksempelvis er folkehelse et tema som griper inn i alle deler av samfunnsutviklingen i Rindal.

1. Folketallsutvikling
2. Barn og unge
3. Folkehelse
4. Rekruttering til kommunale tjenester
5. Flyktninger
6. Næringsliv, samfunnsliv og bygdevekst
7. *Beredskap og samfunnssikkerhet*
8. *Klima og miljø*
9. *Rindal på egne bein*

FNs bærekraftsmål

Gjennomgående i vurderingene av alle lokale utfordringer i Rindal er FNs bærekraftsmål. Bærekraftig utvikling imøtekommer dagens behov uten å gå på bekostning av at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Økonomiske, sosiale og miljømessige forhold henger sammen og må sees på som en helhet. Alle disse tre grunnpilarene må vurderes og være ivaretatt for å oppnå en bærekraftig utvikling.

FNs 17 bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Regjeringen har bestemt at alle kommuner i Norge må ta stilling til FNs bærekraftsmål i sitt planarbeid.

Miljømessig bærekraft

Miljødimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs for mennesker. Det er ikke mulig å sikre den sosiale eller økonomiske dimensjonen hvis vi ikke ivaretar livsgrunnet vårt, naturen.

Sosial bærekraft

Den sosiale delen av bærekraftig utvikling handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv.

Økonomisk bærekraft

Den økonomiske dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn.

De kommunale prioriteringene skal skje innenfor en ramme som sikrer langsiktig finansiell balanse og en bærekraftig utvikling i kommuneøkonomien. En bærekraftig økonomi innebærer at man ikke skal kunne etablere et driftsnivå som tærer på kommunens finans- og realkapital. Driftsmarginen skal holde et forsvarlig nivå, slik at man har evne til å fornye kommunens realkapital i takt med endrede behov uten at dette skjer gjennom økning av netto lånegjeld.

Samarbeid

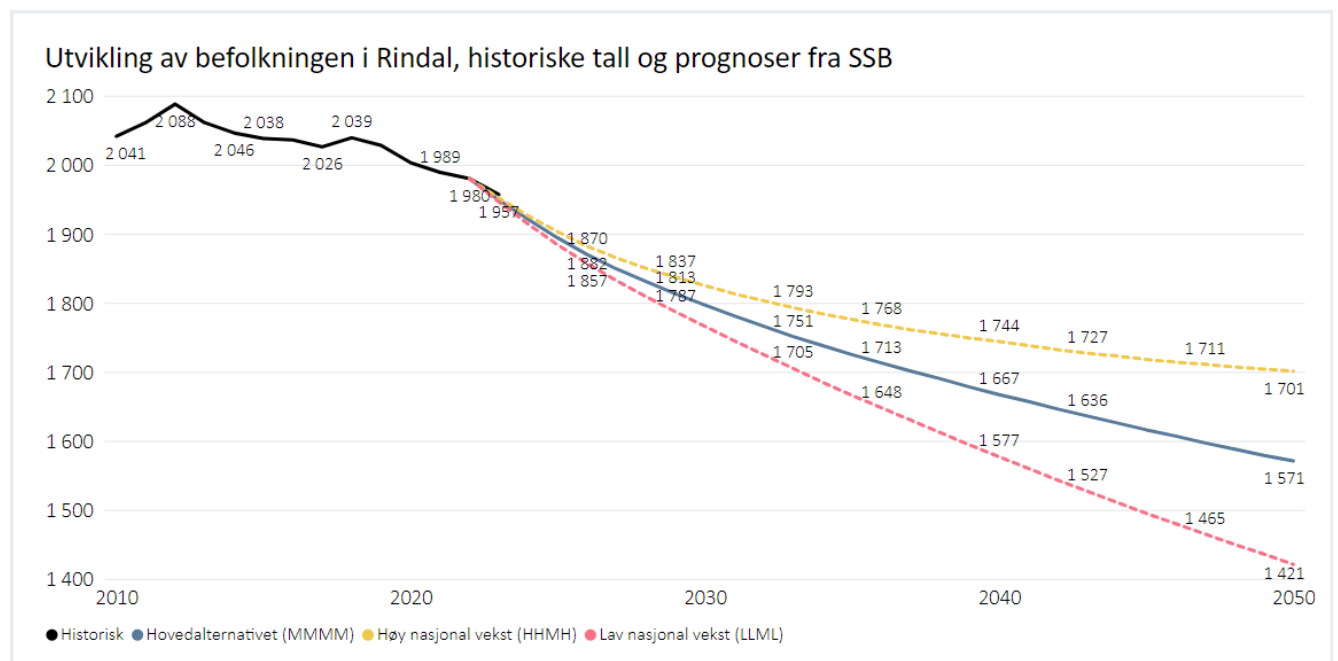
Alle FNs bærekraftsmål er viktige, og skal legges til grunn for kommuneplanens samfunnsdel. Dette blir ytterligere synliggjort i deler av kommunens øvrige planverk med oppfølging av lokale delmål og indikatorer, slik at det kan rapporteres på målene. Arbeidet og prioriteringene må bygge på de virkemidlene som kommunen rår over, og de synergier som kan oppnås gjennom samarbeid mellom myndigheter, næringsliv og sivilsamfunnet.

3.1. Folketallsutvikling

Rindal har stått, og står i likhet med mange andre bygdekommuner i Norge, fremdeles overfor en utfordrende befolkningsutvikling. Synkende befolkningstall påvirker situasjonen i mange funksjoner i kommunen, enten det er næringsliv, kommunale tjenester eller folkehelsearbeid. Derfor vil data som blir presentert først i kapittelet være grunnleggende for flere av utfordringene som blir presentert senere.

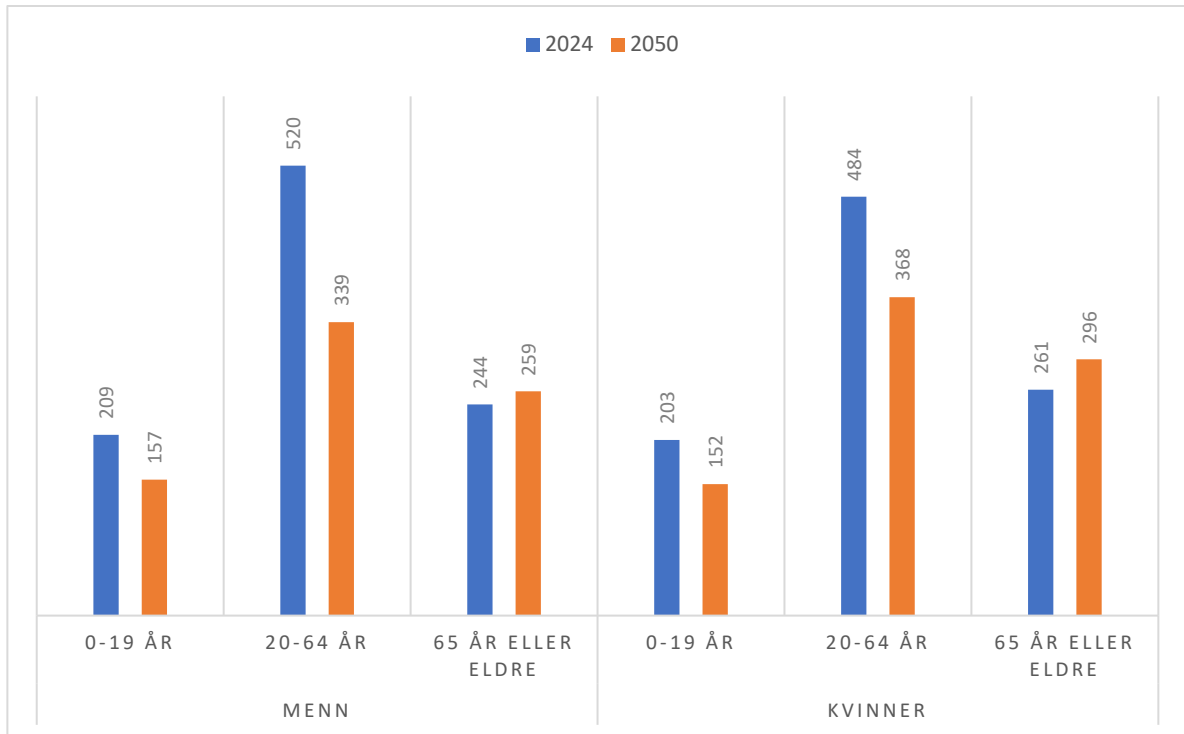
Innbyggertallet i kommunen er synkende over tid, og prognoser sier at denne utviklingen vil fortsette framover. I utgangen av 2023 var folketallet i Rindal på 1958 personer, et antall som var lavere enn i 2013, hvor tallet var 2061. SSB har utviklet befolkningsprognoser for kommunene i Norge, og viser at folketallet i Rindal vil fortsette å synke. Som vist i Figur 1, vil befolkningen i 2050 være nede på 1571 personer hvis hovedalternativet følges.

Utviklinga i 2022 og 2023 har vært bedre enn siste prognose, som er fra 2022. Derfor knytter det seg ei viss spenning til den neste prognosen, som kommer på ettersommeren i 2024.

Figur 1: Befolkningsprognose for Rindal fram mot år 2050. Kilde: <https://trondelagital.no/statistikk/befolkningsprognoser>

Befolkningsutviklingen handler riktignok om mer enn bare innbyggerantallet. Dagens utvikling i Rindal er et resultat av at det fødes færre barn enn før og at fraflyttinga fra kommunen over tid er større enn tilflyttinga, sjøl med bosetting av flyktninger. Alderssammensetningen for 2024 sammenlignet med prognosene for 2050 viser at andelen av eldre vil bli større, at andelen av yngre synker og at befolkningen blir eldre.

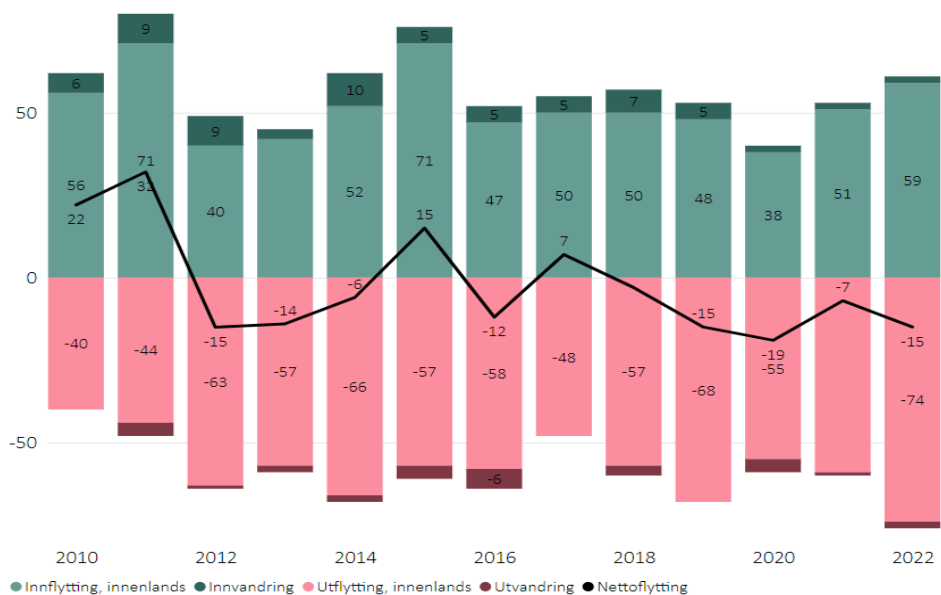

Tabellen over viser utviklingen i alderssammensetning blant kvinner og menn i Rindal fram mot 2050 (Kilde: [SSB, tabell 13600](#))

Flyttestrømmer fra og til Rindal i perioden 2010-2022

Figur 2: Til- og fraflytting i Rindal.

Befolningsgrunnet har vesentlig betydning for hva slags tjenestetilbud, nærings- og aktivitetstilbud som kan tilbys. For at bygda skal være livskraftig framover, må vi arbeide for å opprettholde eller øke folketallet. Det må bli attraktivt å bosette seg og bli boende i Rindal.

3.2. Barn og unge

Barn og unge er kanskje den viktigste gruppen i samfunnet. Det er disse som skal vokse opp med et ønske om å drive livet i bygda videre. Derfor er det avgjørende at deres trivsel og helse ligger høyt på prioriteringslista. Barn og unge bidrar også til stedsutvikling og generell trivsel i form av liv og glede, og tilstedeværelse i samfunnet, noe alle innbyggerne i alle aldre kan nyte godt av. For at denne energiske samfunnsgruppen skal ha muligheten til å by på seg selv må resten av kommunen tilrettelegge for det.

Rindal har mange styrker på dette feltet, blant annet er det færre barn som bor i husstander med vedvarende lav inntekt enn på landsbasis, det er færre barn som lever med enslige forsørgere enn på landsbasis, og det er langt færre unge som står utenfor, som vil si unge som ikke er i arbeid, skole eller noen form for opplæring. Likevel skal kommunen yte sitt beste for å se alle, og vise god omsorg. (Kilde: Folkehelsebarometeret 2022, og 2023).

Det er stort sett bra å være ung i Rindal. Ungdommene er mer fornøyd med foreldrene, vennene, skolen, nærmiljøet, helsen og har høyere deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter enn landsgjennomsnittet. Gjennomføringsgraden i videregående opplæring er også høy. Vi vet likevel at mobbing og andre krenkelser skjer. Å følge med på, undersøke og sette inn egnede tiltak ved digitale krenkelser og mobbing er krevende. Lukkede grupper, språk og kulturelle koder gjør at innholdet i utvekslinger på nett kan være vanskelig tilgjengelig for voksne.

3.3. Folkehelse

Arbeid for bedre folkehelse er innsats for å påvirke befolkningens helse og trivsel. Dette kan blant annet gjøres igjennom tilrettelegging for enklere bruk av friluftsområder, tryggere veier, bedre helsetilbud, og mye mer.

Rindal er ei friluftsbysgd, hvor levealderen er høy og befolkningen skårer godt på aspekter ved levevaner (søvn, røyking, aktivitet, alkoholbruk, og konsum av frukt og grønnsaker og tilgjengelighet til natur og friluft (Kilde: HUNT4-undersøkelsen, Trøndelag i tall). I tillegg har bygda svært god luftkvalitet og god tilgang til rent drikkevann (Folkehelsebarometeret, 2023). Likevel har Rindal merket utfordringer med økende behov for psykisk helsehjelp. Kommunen har begrensede ressurser til å forebygge denne trenden.

For Rindal viser folkehelseprofilen for 2023 styrker og svakheter i «folkehelsebarometeret». Dette viser nøkkeltall for kommunen i forhold til fylket og landet i sin helhet.

Styrker:

- Færre barn enn på landsbasis bor i hjem med vedvarende lav inntekt.
- Færre barn lever med enslige forsørgere enn på landsbasis og i fylket.
- Langt færre unge som «står utenfor». Dvs. unge som ikke er i arbeid, skole eller opplæring.
- Langt færre barn bor trangt i forhold til på landsbasis og i fylket.
- Svært god tilgang til rent drikkevann.
- Svært god luftkvalitet.
- Høy forventet levealder for både menn og kvinner. Noe høyere over landsgjennomsnittet for menn enn for kvinner.
- Lavere andel antibiotikabruk enn på landsbasis og i fylket.

Svakheter:

- Stor andel av befolkningen leier bolig i forhold til på landsbasis og i fylket.
- Større andel av laveste mestringsgrad i både lesing og skriving.
- Noe lavere andel av 17-åringer trener sjeldnere enn ukentlig, enn på landsbasis, og merkeligvis lavere andel lavere enn i fylket (I 2022 var andelen høyere, antakeligvis pga. lite datagrunnlag pga. lav befolkning).
- Større andel av symptomer til psykiske lidelser generelt i befolkningen.
- Forekomsten av muskel- og skjelettsykdommer er langt høyere i Rindal enn på fylkes- og landsbasis. Disse lidelsene er en viktig årsak til redusert helse og livskvalitet og er en av de vanligste årsakene til sykefravær og uføretrygd.

Det er god folkehelse i å gjøre noe aktivt og meningsfylt, sammen med andre. Kommunen ønsker å forebygge mer for å reparere mindre, og vil derfor legge innsats i sykdomsforebyggende og helsefremmende arbeid. Inaktivitet og livsstilssykdommer er noen av de største helseutfordringene vi står overfor inn i framtida. Et av de viktigste virkemidlene vi har for å motvirke det er en fysisk aktiv befolkning, noe Rindal har gode naturforutsetninger til å ivareta. Vi må bygge et samfunn som motiverer, stimulerer og ivaretar behovet for fysisk aktivitet fra vugge til grav. Særlig eldre aleneboende på bygda kan oppleve ensomhet og ha helseutfordringer som følger av inaktivitet.

Kultur har sterk påvirkning på helse og livskvalitet. Alle mennesker har behov for stimulering av følelser, tanker og drømmer gjennom kunst og kulturelle uttrykksformer. En viktig avklaring er hvordan kommunen kan legge til rette for utvikling av kulturtilbudet med skapende virksomhet, fysisk aktivitet og personlig utvikling gjennom samhandling med innbyggerne. For andel av

befolkningen som har tilgjengelighet til kultur og idrett, ligger Rindal på 2. plass i Trøndelag, etter Oppdal, både hos kvinner og menn. (Kilde: HUNT4-undersøkelsen, Trøndelag i tall).

«Bo trygt hjemme-reformen» er en nasjonal satsning som sikter til å tilrettelegge for at behovet for helsetjenester for eldre ikke skal øke så mye, selv om befolkningen stadig blir eldre. Reformen fokuserer på sosiale møteplasser, aldersvennlig transport og planlegging for bedre alderdom, i tillegg til bedre boliger for eldre samt en ny form for hjemmetjeneste. Rindal har med sin aldrende befolkning også behov for slik tilrettelegging. Utvikling av et mer variert lokalt boligtilbud, også for ulike grupper av vanskeligstilte på boligmarkedet, står sentralt i arbeidet med bygdeveksttalen.

God omsorg er å bidra til at den enkelte kan leve et trygt, meningsfullt og mest mulig selvstendig liv. Hvordan vi kan jobbe for å yte god omsorg til alle med ulike omsorgsbehov vil bli et viktig tema. Utenforskap kan omfatte uføretrygdete, innvandrershusholdninger, enslige forsørgere, mennesker med vedvarende lavinntekt og behov for økonomisk sosialhjelp.

Utfordringer i samfunnet har forverret situasjonen for dem som allerede har det vanskelig. Vi ser en økning blant unge som strever med livsmestring og ensomhet, bruk av rusmidler mv. Henvisninger til psykiske helsetjenester har økt de siste åra. Et viktig tema vil være å arbeide med å styrke psykisk helse, særlig hos barn og unge. Dette er utfordrende, da Rindal kommune har relativt lite ressurser til forebyggende arbeid innen psykisk helse.

3.4. Rekruttering til kommunale tjenester

Prognosene for befolkningsutvikling og stor etterspørsel etter tilgjengelig arbeidskraft i hele landet tilsier utfordringer med å rekruttere fagfolk på mange fagområder i ei bygd som Rindal. Økende antall eldre i kommunen og flere spesialiserte oppgaver gjør behovet for kvalifiserte helsefagarbeidere større. Et lite samfunn med en aldrende befolkning kan by på utfordringer med å rekruttere nok personell med riktig kompetanse. Særlig tilgangen til nøkkelpersonell i tjenesteproduksjonen kan bli vanskelig.

3.5. Flyktninger

Flyktninger kan være en kjemperessurs for befolkningsvekst og utvikling av lokalsamfunnet. For å få utnyttet denne ressursen er inkludering i samfunn, lokalmiljø og arbeidsliv avgjørende. I de fleste kommunene i Trøndelag er det rundt 10 % av befolkningen som er innvandrere. Helt på bunn finner vi Rindal med kun 3,1 % av befolkningen i 2024. Det bor i dag totalt 70 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Rindal. Flykninger fra Ukraina (26) og Syria (6) er den største gruppen (kilde: Trøndelag i tall).

I tillegg til å ha svært få innvandrere, har det dessverre vært en tendens til at bosatte flyktninger har valgt å flytte fra bygda etter forholdsvis kort tid. Det vil derfor være viktig å arbeide for at flykningene blir boende og kan etablere seg med jobb og familie og bidrar til ønsket befolkningsvekst.

Språkbarrierer og kulturforskjeller gjør integreringen av innvandrerne i Rindal utfordrende. Oppfølging av barn i minoritetsspråklige familier krever spesiell kompetanse, som det kan være krevende for Rindal kommune å etablere. En utfordring vil derfor bli hvordan en kan samarbeide på tvers av alle samfunnsgrupper i Rindal for å finne gode, langsiktige løsninger.

Framtida er usikker og uforutsigbar, noe vi har erfart gjennom de siste åras pandemi og krigshendelser. Det er derfor uklart hvor mange nye vi vil få forespørsel om å bosette i framtida, og hvor mange av dem som kommer hit, som blir boende.

3.6. Næringsliv, samfunnsliv og bygdevekst

Næringsliv

Et livskraftig og variert næringsliv er en forutsetning for bosetting og gode samfunnsfunksjoner. I en liten kommune som Rindal kan næringslivet være sårbart. Hvordan kan vi beholde næringslivet vi har, og rekruttere dem som kan bidra til vekst? Næringsliv, samfunnsliv og bygdevekst avhenger av hverandre og er derfor kritiske punkter for å skape en positiv trend i kommunen.

Rindal er ei bygd med store tradisjoner for jordbruk og skogbruk. I likhet med resten av landet sliter landbruket med rekruttering, og mange bruk er lagt ned. De som fortsatt driver gard, utgjør en stadig eldre gruppe. Samtidig vet vi at småbruk kan være drømmen for unge i etableringsfasen. Å styrke mulighetene for å beholde og rekruttere nye bønder og bevare landbruksnæringa i bygda, er viktig også i bygdevekstarbeidet.

Gjennom arbeidet med «Rindal inn i framtida – Lokal utviklingsplan» ble det drøftet strategier for utvikling av næringslivet. Det ble poengtert behov for å knytte tettere bånd mellom skole og næringsliv, slik at unge i Rindal får et positivt bilde av det lokale næringslivet og mulighetene som finnes der. Tiltak for nyetablering av bedrifter, tilrettelegging for eksisterende bedrifter og kompetanseheving er også en del av utfordringsbildet. Viktige samarbeidspartnere i næringsarbeidet er bl.a. Rindal Næringsforum, Opplev Rindal, Rindal sparebank, Stiftelsen Lokalt Løft og Thams Innovasjon.

Det er underskudd på arbeidsplasser i Rindal, og det kan være utfordrende å få folk til å ville bosette seg her varig som pendlere. For å være attraktiv for næringsaktører og arbeidstakere med rett kompetanse trengs tilrettelegging med arealbruk og infrastruktur, både digitalt og fysisk. Kommunikasjoner som er viktige for samhandling i en større region, er ikke av tidsmessig standard.

I dag er også næringsliv knyttet til fritidsboliger en viktig ressurs. Fritidsboliger og «hyttefolk» er en viktig del av Rindals identitet. Hyttefolket beriker kommunen, og bidrar til et mer livlig samfunnsbilde og sterkere næringsliv i bygda. Rindal er lite utviklet som reisemål for norske og utenlandske turister, og bygda som turistdestinasjon bør videreutvikles på en langsiktig og bærekraftig måte i samarbeid med lokale og regionale aktører.

Samfunnsliv

Som en del av både samfunnsliv og utvikling for god folkehelse er det viktig at man opplever at bostedet sitt er et velfungerende lokalsamfunn. Godt samfunnsliv kan skape tilhørighetsfølelse som bygda trenger for å holde på den unge befolkningen. Følelsen av et godt samfunnsliv er ikke noe som kommer av seg selv, men med aktive strategier for å skape tilbud for innbyggerne, om dette gjelder møteplasser for unge og eldre, et aktivt lokalsentrum eller friluftslivtilbud.

Bygdevekst

Kommunene Rindal og Holtålen ble i fellesskap i 2022 valgt ut som en av fem piloter i den nye statlige ordninga for bygdevekstavgifter. I 2024 er det inngått en formell rammeavtale med staten og fylkeskommunen, og seinere kommer årlige handlingsplaner.

I bygdevekstavtalen for Holtålen og Rindal er følgende innsatsområder prioritert:

- Øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud
- Øke samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging
- Øke rekruttering av relevant arbeidskraft
- Øke mobilitet for fastboende og tilreisende
- Styrke landbruksnæringen i Rindal og Holtålen
- Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning
- Utvikle lokale studie- og kontorfellesskap

For å skape bygdevekst må næringslivet og samfunnslivet i bygda spille hverandre gode. Dette innebærer at næringslivet tilrettelegger for et godt tilbud for innbyggerne, og at befolkningen benytter seg av dette, slik at næringslivet kan blomstre. I en kommune som Rindal, hvor det er mange fritidsboliger, bør folket som har hytte i kommunen, også knyttes sammen med lokalbefolkningen og det lokale næringslivet. Strategisk utvikling av tettsted, bygdeliv og næring vil derfor være viktig i kommuneplanen.

Rindal har et tydelig kommunesentrum, hvor de fleste viktige funksjonene er samlet med kort avstand til hverandre og til de største boligområdene. Begrepet «5 minutter til alt» beskriver at svært mange enkelt kan nå det som trengs i hverdagen. Hvordan vi kan utvikle Rindal sentrum til å bli et livlig oppholdssted og en fin boplass, er en viktig del av både bygdevekstarbeidet og kommuneplanen. Kommunen ønsker samtidig å legge til rette for levende og livskraftige grender utenfor sentrumsområdet, bl.a. gjennom utbygging av bedre bredbåndsdekning.

I bygda er det lang tradisjon for dugnadsarbeid. Et tett og godt samarbeid mellom kommune, frivillige, lag/foreninger, kultur, idrett og næringsliv er et bra utgangspunkt for klare ekstra samfunnsloft når det kreves. Det kan også utfylle og supplere kommunens gode tjenestetilbud, særlig i å ta vare på de svakeste i samfunnet. Hvordan dette samarbeidet kan utnyttes bedre for å bidra til å løse de store samfunnsutfordringene vi står overfor, særlig innen helse og omsorg, vil være et tema i samfunnsdelen.

3.7. Beredskap og samfunnssikkerhet

Pandemien og nyere tids krigshandlinger, blant annet i Ukraina, har vist oss betydningen av å kunne takle helt nye utfordringer og har påminnet oss om viktigheten av godt lokalt beredskap. Samfunnets sikkerhet må ivaretas i alle ledd ifra offentlige organer til private husstander. Hvordan kan Rindalssamfunnet utvikle god beredskap og være robust nok til å møte ulike utfordringer?

Samfunnssikkerhet omfatter også sikring mot naturfare, ulykker og annen samfunnsrisiko, og videre sikring av areal for matproduksjon, tilgjengelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon.

Kommuneplanens samfunnsdel skal kartlegge langsiktige utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet, og fastlegge mål og strategier for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet.

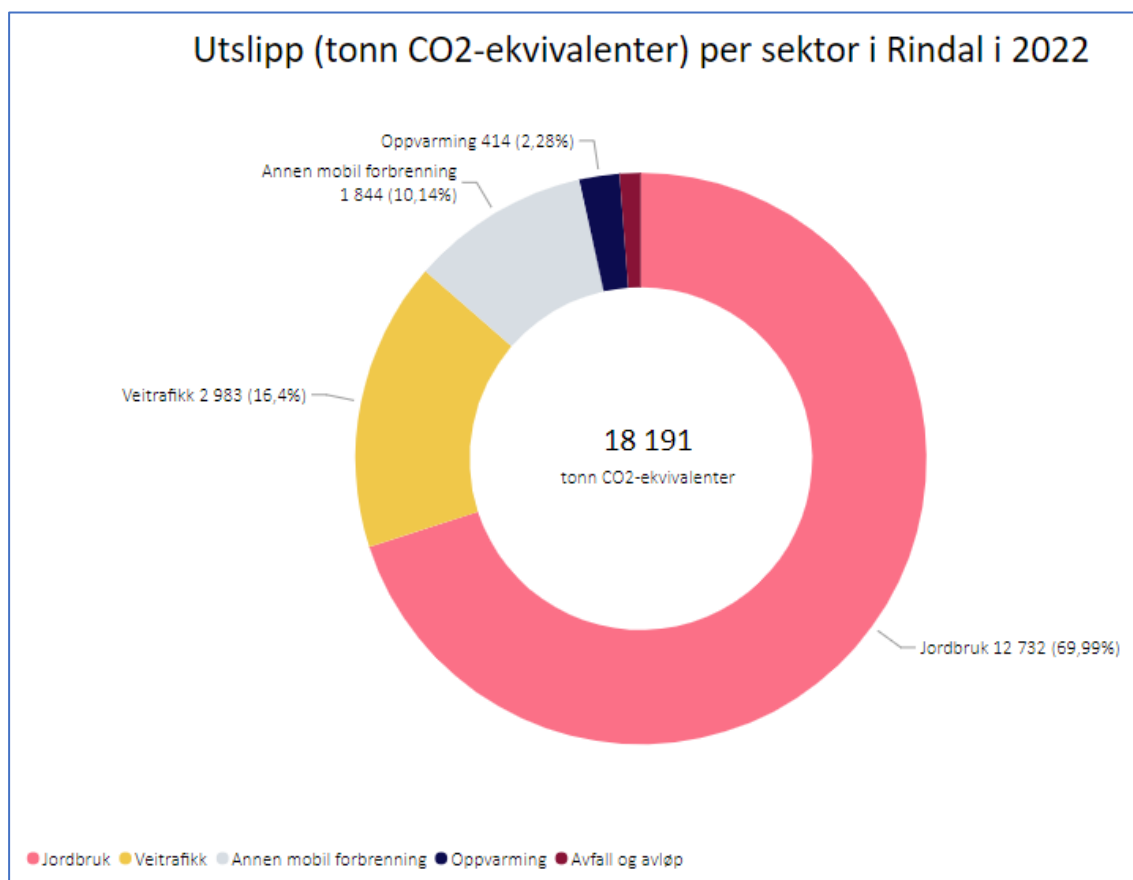
3.8. Klima og miljø

Klima, energi og bærekraft er sektorovergrepene tema, og påvirker samfunnet i alle ledd. Arbeid rundt klima- og energiplanlegging og bærekraftig utvikling har ikke vært så gjennomgående for planlegging i Rindal kommune. Etter hvert som FNs bærekraftsmål har fått en mer sentral rolle innen global planlegging, merkes det at Rindals tidligere energi- og klimaplan (2010 – 2020) er utdatert.

Stortinget har vedtatt at Norge skal kutte sine utslipp med 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990. Norge har også mål å kutte 90-95 prosent av utslippene innen 2050. Begge disse målene er nedfelt i Klimaloven. FNs naturavtale fra 2022 forplikter oss til å ta vare på naturmangfoldet. Hvert land skal ha konkrete mål for vern og restaurering av natur, og for klimagassutslipp, og rapportere på dem.

Rindal må ta sin del av de nasjonale forpliktelsene og forberede seg på en mer offensiv nasjonal naturvern- og klimapolitikk.

Rindal har hatt en nedgang i klimagassutslipp på 4,7 % fra 2009 til 2022 og er nå på totalt 18 191 CO2-ekvivalenter. Utslipp per person ligger på 9,2 tonn, som er litt over snittet i Trøndelag på 6,9 tonn (Kilde: [Trøndelag i tall](#) og [Miljødirektoratets klimanettsider](#)).

Figuren over viser fordelingen av utslippskilder per sektor for de totalt 18 191 tonn CO2-ekvivalenter i Rindal i 2022.

Fordøyelsesprosesser husdyr	6 400
Jordbruksarealer	3 343
Gjødselhåndtering	2 989
Personbiler	1 304
Tunge kjøretøy	1 102
Jordbruk	836
Andre næringer	440
Varebiler	420
Vedfyring	397
Bygg og anlegg	338
Avløp	217
Busser	157
Tjenester tilknyttet transport	82
Snøscooter	79
Skogbruk	37
Behandling av avfall	33
Annet	11
Fossil olje	6
Biologisk behandling av avfall	1
Bioenergi	0
Totalt	18 191

Figuren over og tabellen viser fordeling av klimagassutslipp i CO₂-ekvivalenter på ulike kilder i Rindal i 2022 ([Trøndelag i tall](#)).

For å kunne jobbe systematisk og gjøre Rindal i stand til å nå nasjonale og regionale mål om utslippsreduksjoner er det nødvendig med et oppdatert planverktøy. Rindal kommune skal derfor i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, utarbeide en klima- og miljøplan. Denne kan etter veileder fra Miljødirektoratet integreres som en mer dyptgående del av kommuneplanens samfunnsdel. I en liten kommune som Rindal, med begrensede ressurser for planarbeid, er det mer hensiktsmessig å samkjøre utviklingen av denne planen med revideringen av kommuneplanen i sin helhet.

Utvikling av nye strategier for håndtering av klima-, energi- og bærekraftutfordringer berører alle

sektorer. Arbeidet med disse temaene handler om å se arbeidet som er gjort innen ulike sektorer i et felles system og om å samordne mål og planer.

Utviklingen i å finne nye, bærekraftige løsninger går raskt. Dette gir også flere muligheter for å redusere klimagassutslippene og effektivisere energibruken. Selv om mulighetene finnes, må samtidig viljen være til stede for å gjøre de mest effektive og riktige tiltakene. Vi har alle et ansvar for å redusere «fotavtrykket» vårt. Det er viktig at kommunen går foran og tar ansvar for å ivareta livsgrunnlaget for våre etterkommere. Utfordringen blir å redusere og endre forbruket i en mer bærekraftig retning, samtidig som vi skal omskape arbeidsplasser og skaffe nye og utvikle Rindal.

Miljødirektoratets planretningslinjer (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning fastsetter at kommunen bør innarbeide tiltak og virkemidler i sin overordnede planlegging for å redusere utslipp av klimagasser. SPR vil være viktige føringer for arbeidet med revideringen av klima- og miljøplanen (<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/kutte-utslipp-av-klimagasser/klima-og-energiplanlegging/hvordan-jobbe-med-klima--og-energiplanlegging/>). Dette innebærer at klimaplanen vil inneholde:

- Faktagrunnlag med status, utfordringer og framskrivninger.
- Mål for utslippsreduksjoner, effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging.
- Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging.
- En tydelig ansvarsfordeling for oppfølging.

Klimautfordringene krever god samhandling på tvers av sektorer, både innenfor og utenfor kommunens egen organisasjon. En erfaring fra tidligere klimaplan, er at det er vanskelig å få god nok gjennomslagskraft for klimatiltakene dersom de er en del av en tradisjonell handlingsplan. Ved å integrere klimaplan i kommuneplanens samfunnsdel, vil også klimaplanens mål og tiltak bli knyttet tettere sammen med kommuneplanens handlings- og økonomiplan i et klimabudsjett.

Som en del av arbeidet med kommuneplanens arealdel, vil det også bli laget et arealregnskap for Rindal. Her vil klimavirkningene av framtidig arealbruk i kommunen bli synliggjort. Dette må sees i sammenheng med kommunens øvrige arbeid med å redusere klimautslippene gjennom klima- og miljøplanen.

3.9. Rindal på egne bein

I 2016 vedtok kommunestyret at Rindal kommune ikke skulle delta i noen kommunesammenslåing, men fortsette som egen kommune. Fra 2019 ble kommunen flytta over til Trøndelag fylke. Erfaringene så langt er gode, men det tar tid å bli fullt integrert som en del av Trøndelag.

Rindal kommune har vært en velstyrt kommune som har utført sine oppgaver godt. Men demografiske utfordringer og dårligere økonomiske rammebetingelser i framtida kan gjøre det mer krevende å levere gode nok tjenester. Presset fra nasjonalt hold for sammenslåing av kommuner er ikke så sterkt nå, men kan komme tilbake. Mulighetene for interkommunale samarbeid vil kunne styrke Rindals posisjon som egen kommune i framtida.

I kommuneplanens samfunnsdel er det naturlig å gjøre ei helhetlig vurdering av hvilken evne kommunen har til å klare seg selv og være bærekraftig i årene som kommer. Økonomiske, sosiale og miljømessige forhold henger sammen og må sees på som en helhet.

4. Arealstrategi

Det vil bli utarbeidet et nytt kapittel i samfunnsdelen: arealstrategi. Dette kapittelet skal være et bindeledd mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen. Arealstrategien tydeliggjør overordna arealpolitiske prinsipper og føringer som følger av de prioriterte satsingene i samfunnsdelen. Arealstrategien skal i sin tur gi føringer for revisjon av arealdelen og på den måten bidra til at arealdelen følger opp de overordna målene for samfunnsutviklingen i Rindal. Den skal derfor også kunne brukes som grunnlag for å foreta en grovsiling av arealinnspillene som kommer inn ved revisjon av arealdelen.

Statistikk ifra arealprofilen til Rindal på SSB viser at nybygging i Rindal foregår nærmere en sentrumssone enn gjennomsnittet i Norge. Dette gjelder både næringsbygg og boliger. (Kilde: <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/areal/arealprofiler-2023>). Arealstrategien skal avklare om og eventuelt hvor og hvordan Rindal skal ha vekst i utbyggingen av boliger, fritidsboliger, bygg for tjenesteyting og næringsbygg i et langsiktig perspektiv. Nye muligheter for sentrumsnær boligbygging vil bli vurdert.

Fortetting, byggestopp, ny utbygging og transportproblemstillinger vil bli prinsipielle avklaringer i arealstrategien innenfor alle utbyggingsformål og for ulike deler av kommunen. Grenser for utbygging og utbyggingstrekk vil bli en del av diskusjonen i arealstrategien. Dette inkluderer også regler og muligheter for spredt boligbygging og etablering av småbruk.

Arealstrategien skal legge føringer for godt samspill mellom nybygging og utnyttelse av etablerte bygg, i tillegg til å tilrettelegge for effektiv arealbruk med sambruk, flerbruk og gjenbruk av eksisterende ressurser.

Det er en økende skepsis i samfunnet knyttet til ny utbygging av fritidsområder. Rindal har de siste åra hatt moderat omfang på bygging av nye fritidsboliger. Det vil likevel bli viktig i arealstrategien å

finne balansen mellom ny utbygging og andre samfunnshensyn, som for eksempel ivaretaking av de store naturverdiene i bygda.

Arealstrategien må også inneholde føringer og avklaringer for naturfare, naturmangfold, klimahensyn og klimatilpasning, beskyttelse av drikkevannskilder, blågrønne strukturer, grønncorridorer og viktige akser for kommunikasjon.

Arealstrategien skal ivareta og styrke vilkårene for et robust og framtidsrettet landbruk, hvor blant annet beiteressursenes viktige rolle må vektlegges. I dette ligger også et behov for mer helhetlig arealpolitikk i og i nærheten av reindriftsområdene rundt Trollheimen.

Friluftsliv er den aktivitetsformen flest nordmenn utøver (93%). Friluftsliv er sosialt utjevnende med få barrierer og kan utøves av et bredt lag i befolkningen. Nærheten til tur- og rekreasjonsområder må aktivt forvaltes for å opprettholde attraktiviteten i den brede befolkningen. Dette gjelder spesielt nærheten til boligområder. Antallet brukere av utmarka er økende, og mangfoldet av aktiviteter blir større. Arealstrategien skal sørge for tilrettelegging av areal for barn og unge i nærmiljøet. Konfliktforebyggende hensyn bør vurderes i arealplanleggingen.

I arealstrategien må det også vurderes hvordan kommunen kan legge til rette for et mangfoldig boligtilbud. Her vil også framtidige boligbehov og boliginteresser bli vurdert for ulike grupper av befolkningen med utbyggingsmønster som er klima- og miljøvennlig.

5. Arealdel

5.1. Bestemmelser til planen

Planbestemmelsene må gjennomgå med bakgrunn i erfaringer fra gjeldende planer. Det må særlig vurderes hvordan bestemmelsene bedre kan ivareta hensynet til klima, naturmangfold og kulturmiljø. Forholdet mellom klimagassutslipp, klimatilpasning og vern av biologisk mangfold må vurderes både i samfunnsdelen og i arealdelen.

5.2. Planvask

Forholdet til gjeldende utbyggingsformål

Det skal vurderes om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, bærekraft, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster. Nasjonale krav til bevaring av myr og matjord må særlig hensyntas.

Dette innebærer at områder som er avsatt til utbygging, og som ennå ikke er utbygd i gjeldende arealdel må vurderes på nytt.

Forholdet til gjeldende reguleringsplaner

Alle eksisterende reguleringsplaner skal gjennomgå. Fritidsbebyggelse, boliger, offentlige anlegg, råstoffutvinning/masseuttak, infrastruktur/gangforbindelser, reindrift, naturmangfold og kulturmiljø vil være sentrale temaer.

Flere av reguleringsplanene i Rindal er av eldre dato. Noen er for gamle og utdaterte til at det er hensiktsmessig å videreføre dem. Det skal tas stilling til hvilke reguleringsplaner som kan oppheves, hvilke som bør reduseres i utstrekning og hvilke som bør videreføres som de er. Det skal brukes [regjeringens veileder til kommuneplanens arealdel](#) der følgende skal vurderes:

- om reguleringsplanene er ferdig utbygde
- om det er mulig å videreføre bestemmelser i kommuneplanens arealdel, selv om reguleringsplanen oppheves
- om det er behov for ekspropriasjon fra reguleringsplanen
- om 10-årsfristen for ekspropriasjon er løpt ut
- om 10 år gammel privat initiert detaljregulering i nødvendig grad er oppdatert

Arealbruk i samsvar med reguleringsplaner skal vises i plankartet, med arealformål og byggegrenser.

Arealregnskap

Trøndelag fylkeskommune (STFK) har lansert et kart- og tabellverktøy for arealregnskap for kommunene i Trøndelag på sine nettsider (<https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/plan-og-areal/prosjekter-og-satsinger/arealregnskap/>). Via denne tjenesten kan kommuner få utarbeidet arealregnskap for sine planforslag til kommuneplaner, noe som vil bli gjort for Rindal kommune.

Arealregnskapet viser:

- arealer som er tatt i bruk enten ved å være bebygd eller opparbeidet
- fordeling av areal typer
- planlagt arealbruk
- klimavirkningen av planforslag

Arealregnskapet vil bidra til å synliggjøre hvilke planreserve (netto utnyttbare utbyggingsområder) som finnes i kommunen, både i gjeldende arealdel, og de endringene som nytt planforslag medfører.

5.3. Arealer for bebyggelse og anlegg

Behovet for nye utbyggingsområder skal vurderes for hvert formål.

Boliger

Behovet for flere boliger og plassering av disse skal vurderes i en analyse av boligbehov vurdert opp mot eksisterende boligtilbud, nye boligpreferanser og framtidig befolkningsutvikling. Fradelte og bebygde boligtomter vil bli vurdert vist med arealformål *nåværende boligbebyggelse* i ny plan.

Fritidsbebyggelse

Behovet for nye arealer med bestemmelser til framtidig fritidsbebyggelse skal vurderes.

Det er behov for å ha en gjennomgang av utbyggingsområdene for fritidsbebyggelse, både med tanke på videreutvikling og for å vurdere den samla belastningen av områdene. Noen områder bør kanskje reduseres i omfang.

Forholdet mellom utbyggingsområder og landbruksinteressenes behov for dyrka mark og beite, skal vurderes. Det samme gjelder forholdet til reindrifta i Trollheimen.

Fradelte, bebygde tomter for fritidsbebyggelse blir vurdert vist med arealformålet *nåværende fritidsbebyggelse*.

Offentlig eller privat tjenesteyting

Helse- og omsorgstjenestens, skolenes og barnehagenes arealbehov skal vurderes. Kommunens arealbehov for beredskapstjenester skal vurderes.

Næring

Behov for nye næringsarealer skal vurderes, herunder også om tidligere avsatte arealer til næring skal videreføres. I dette ligger også en vurdering av om kommunen skal stille krav til hva slags næring vi ønsker etablert.

Råstoffutvinning

Områder for råstoffutvinning skal vurderes. Eksisterende områder skal vurderes opp mot eventuell utvidelse.

Andre typer bebyggelse og anlegg

Muligheter for utbygging av fornybar energi skal vurderes og avklares opp mot blant annet landskap, landbruk, reindrift, friluftsliv og rekreasjon.

5.4. Landbruk-, natur- og friluftsområder, samt reindrift (LNFR-områder)

Fradelte tomter som er bebygde, vurderes lagt inn i plankartet med nåværende formål iht. vedtatt bruk. Fradelte tomter som ikke er bebygde, skal vurderes formålsendret til LNFR.

Områder med dyrka jord (regnes fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite) samt svært godt utmarksbeite og dyrkbar jord skal i utgangspunktet ikke tas i bruk til utbygging.

Kommunen skal hensynta jordvernet og unngå nedbygging av matjord og beiter på innmark og utmark. Alt areal som kan utnyttes til matproduksjon, bør omfattes av et strengt jordvern med tanke på framtidig utnyttelse til matproduksjon.

Kartlagte beiteressurser, svært viktige naturtyper, kulturlandskapsområder, viltområder og friluftslivsområder skal legges til grunn for arbeidet med LNFR-områder i arealdelen.

Rindal kommune viser reindrift med LNFR og hensynssone i beiteavtaleområder (primærområdet for reindrift i Trollheimen).

Rindal kommune skal hensynta skogbruksressursene både til næringsvirksomhet, men også med tanke på karbonlagring og biologisk mangfold.

Områder avsatt til spredt bolig- og fritidsbebyggelse skal gjennomgås på nytt som en del av øvrig planvask, jf. kap. 4.2. Det må sees på regler som forenkler saksgangen for byggetiltak tilknyttede boliger og fritidsboliger i landbruksområder. Kan det være mulig å snu det hele, slik at spredt boligbygging som en hovedregel blir tillatt i store deler av bygda, bare det ikke kommer i konflikt med et sett av særskilte hensyn som angis nærmere i planbestemmelsene?

5.5. Samferdsel og infrastruktur

Infrastrukturen og samferdselsløsningene i bygda må dimensjoneres i takt med utbygging og må vurderes i planarbeidet. Dette omfatter bl.a. veier, kollektivknutepunkt, renovasjon/returpunkter, gangveier, stier, løyper, friområder, utfartsområder og sosiale møteplasser. Arealbruk ved knutepunkt for infrastruktur er også viktig å vurdere.

Det skal også vurderes hvordan infrastrukturen skal sikres i et framtidig klima. Her vil krav til dimensjonering og overvannshåndtering være aktuelle tema.

5.6. Bruk og vern av vann og vassdrag

Arealer for bruk og vern av sjø og vassdrag med bestemmelser vil bli vurdert i arbeidet med arealdelen. Bruk av arealformål, hensynssoner og/eller byggegrense langs vann og vassdrag skal gjennomgås og vurderes lagt inn i kartet. Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion vil bli brukt til vurderingene, men tilpasset til at Rindal i hovedsak ligger i Møre og Romsdal vannregion.

5.7. Hensynssoner

Hensynssoner i gjeldende kommuneplan foreslås i utgangspunktet videreført, men bør gjennomgås, ettersom planen ikke er så ny lenger. Klimaet endrer seg, noe som både nå og i framtida vil stille krav til kommunene, gjennom økt fare for flom og skred og problemer med overvann på grunn av ekstremnedbør. Aktuelle faresoner skal vurderes tatt inn i nytt planforslag.

Hensynssoner for landskap eller bevaring av kulturmiljø, båndlegging etter lov om kulturminner og/eller lov om naturmangfold, skal også vurderes. Verneområder, herunder landskapsvernområder og naturreservater skal vises med båndleggingszone etter lov om naturvern. Det skal vurderes om også randsonen til verneområdene skal vises med hensynssone. Det kan utarbeides retningslinjer for områdene som gjenspeiler forvaltningsplanenes retningslinjer.

Tilfredsstillende drikkevannsforsyning er avgjørende for blant annet folkehelse og vekst. Det er derfor viktig å beskytte drikkevannskildene, tekniske installasjoner og tilsigsområder/nedbørsfelt. Arealene for drikkevannskildene kartfestes, og bestemmelsene knyttet til hensynssonene for drikkevannskildene må gjennomgås.

Behovet for andre hensynssoner skal også vurderes.

5.8. Risiko- og sårbarhetsanalyse

Den særskilte ROS-analysen i arealdelen skal revideres og utarbeides etter gjeldende lovverk. Denne er knytta til planlagt bruk av areal og skiller seg noe fra kommunens mer omfattende overordna ROS-analyse.

5.9. Konsekvensutredning

Gjennom planprosessen vil det bli åpnet for innspill om ny og endret arealbruk fra grunneiere og rettighetshavere, ulike brukerinteresser, lag og foreninger, osv. I henhold til plan- og bygningsloven skal en rekke forhold vurderes før et område ev. kan tas i bruk til utbyggingsformål, heriblant jordvernet. Formålets virkning på miljø og samfunn skal derfor vurderes før området kan innarbeides i arealdelen.

For større tiltak må det påregnes at kommunen vil be om nødvendig dokumentasjon, slik at kommunen kan vurdere og beskrive virkningene av tiltaket. Det forutsettes at forslagsstiller/grunneier bekoster framskaffelsen av den dokumentasjonen som kommunen ber om (jf. Forskrift om konsekvensutredninger).

I tabellen under er det satt opp en oversikt over hvilke temaer som skal vurderes i konsekvensutredningen. Dersom ikke annet er beskrevet, skal utredningen basere seg på informasjon fra offentlige databaser/fra allerede kjente undersøkelser og befaringer. Det er foreslått et eget utredningstema for folkehelse, selv om det inngår i de fleste andre temaene i KU-en. Dette fordi det konkretiserer og synliggjør folkehelse i planarbeidet.

Dersom en vil gjøre maksimalt ut av alle temaer som er listet opp i tabellen, kan det samla arbeidsomfanget bli helt uoverkommelig. Det vil derfor være nødvendig å tilnærme seg oppgavene på en nøktern måte.

Tabell 1: Temaer i konsekvensutredningen

Tema miljø	Vurdere
Landbruk	<p>Omfatter dyrka mark, dyrkbar mark, beite, kulturlandskap og produktivt skogareal. Ved omdisponering av jord- og skogressurser skal følgende utredes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealomfang • Jordens og skogens produksjonsevne (bonitet) • Dyrkbarhet • Driftsmessige konsekvenser • Svært godt, godt beite eller mindre godt beite • Verdifulle kulturlandskap • Utvalgte kulturlandskap • Råk og rekster <p>Kilder: https://kilden.nibio.no og naturbase; https://kart.naturbase.no/</p>
Reindrift	<p>Vurdering av reindriftsarealene med særlig fokus på kritiske faktorer (særverdiområder og minimumsbeiter):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalvingsland • Trekk- og flytteleier • Reindriftsanlegg • Sentrale luftingsområder • Minimumsbeiter (vinterbeite)

	<ul style="list-style-type: none"> Fragmentering av beiteland <p>Kilder: NIBIO, kart reindrift, Kunnskapsgrunnlaget om beitebruk og reindrift i Trollheimen, direkte informasjonsinnhenting fra reinbeitedistriktet. KU om reindrift fra 2011, knytta til forrige revisjon av arealdelen.</p>
Naturmangfold	<p>I hvilken grad endret arealbruk påvirker nasjonalt og regionalt viktige naturtyper og rødlistearter, vilt og inngrepsfrie områder.</p> <p>Utredninger skjer med utgangspunkt i opplysninger i naturbase og artskart.</p> <p>Alle forslag til nye utbyggingsområder skal vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12.</p> <p>Kilder: https://naturbase.kart.no, https://artskart.artsdatabanken.no, miljøregistreringer i skogbruket (MiS), viltkart, kart over spillplasser for skogsfugl, lokalkunnskap.</p>
Vann og vassdrag	<p>Konsekvensene vurderes mot miljømålene i regional vannforvaltningsplan etter vannforskriftens §4, samt vilkårene i vannforskriften § 12 dersom tiltaket eller aktiviteten ikke er i tråd med vannforskriften § 4.</p> <p>Kilder: www.vann-nett.no, kommunes oversikt over drikkevannskilder, Mattilsynets oversikt over drikkevannskilder, vann- og avløpsplan, kartlagte kritiske punkt.</p> <p>EUs avløpsdirektiv.</p>
Kulturminner og kulturmiljø	<p>I hvilken grad tiltaket påvirker kulturminner og kulturmiljø inkl. samisk natur- og kulturgrunnlag.</p> <p>Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø vurderes på bakgrunn av opplysninger i databasene Askeladden og Miljøstatus og en eventuell ny kulturmiljøplan for Rindal.</p> <p>Kilder: Askeladden; https://askeladden.ra.no, Kulturminnesøk, www.miljostatus.no, verneplaner og lokalkunnskap</p>
Landskap	<p>Konsekvenser for:</p> <ul style="list-style-type: none"> Inngrepsfrie naturområder Nær- og fjernvirkninger <p>Kilder: www.miljostatus.no, https://www.norgeskart.no, gjennomførte naturtypekartlegginger, ev. befarings</p>
Mineralressurser	<p>I hvilken grad endret arealbruk påvirker mineralforekomster av nasjonal og regional betydning.</p> <p>Kilde: www.ngu.no</p>
Energi og klima	<p>I hvilken grad tiltak påvirker energibruken lokalt og hvordan endret arealbruk påvirker karbonbinding og utslipp av klimagasser.</p> <p>Kilder: https://klimarisiko.kbn.com/regioner/trondelag/rindal/, https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-arealbruk-kommuner/?area=710&sector=-3</p>
Nasjonalt og internasjonalt	<p>Norges nasjonale miljømål:</p>

fastsatte miljømål	https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/miljomaal Nasjonalt miljøprogram: https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-og-klima/nasjonalt-miljoprogram-2019--2022
<i>Tema samfunn</i>	<i>Vurdere</i>
Barn og unges oppvekstvilkår	Hvordan tiltaket vil påvirke hensynet til barn og unge med konsekvenser for: <ul style="list-style-type: none"> • Lekeområder • «Hundremeterskoger» • Trafikksikkerhet, herunder trygg skolevei • Sykkelbaner • Akebakker • Stier/snarveger • Lysløyper • Aktivitetsområder • Idrettsanlegg/nærmiljøanlegg • Turstier Kilder: Trafikksikkerhetsplan, lokalkunnskap, turkart, ev. barnetråkk, kartlagte friluftsområder, oversikt over hvor det bor skolebarn, oversikt over antall barn som har vedtak om skoleskyss pga. farlig skolevei.
Friluftsliv	Konsekvenser for: <ul style="list-style-type: none"> • Kartlagte og verdisatte friluftsområder • Stier og løyper • Møteplasser • Badeplasser • Kartlagte fiskeplasser • Eventuelle rekreasjonsløyper for snøskuter • Statlig sikrede friluftsområder Muligheter for kombinerte tiltak som imøtekommer differensierte aktivitetsønsker i samme område, bør vurderes som mulig utviklingsressurs. Kilder: https://naturbase.kart.no , https://ut.no , https://skiporet.no , Plan for idrett og fysisk aktivitet, Sti- og løypeplan for Rindal, lokalkunnskap, ev. friluftskart og sti- og løypekart.
Folkehelse	Konsekvenser for: <ul style="list-style-type: none"> • Muligheter for friluftsliv og rekreasjon i nærområdet, direkte fra bolig og i områdene rundt fritidsbebyggelse • Tilgang til gang- og sykkelveger • Trafikksikkerhet • I hvilken grad utbyggingen påvirker muligheten folk har til å gå/sykle til og fra skole og jobb • Betydning for kommunens rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid • Støy, støv og annen forurensning. Aktuelle støykilder presiseres • Sosiale møteplasser • Sosial bærekraft

	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgjengelige helsetjenester <p>Kilder: Oppdatert lokal folkehelseoversikt, trafiksikkerhetsplan, støykart, Vegkart, Plan for idrett og fysisk aktivitet, Veileder for universell utforming, Fallvilt – Hjorteviltregisteret, kommunens innbyggerundersøkelsen i 2021 og fylkeskommunens bærekraftundersøkelse i 2023.</p>
Universell utforming	<p>Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett.</p> <p>Universell utforming i områder for boliger og publikumsrettet virksomhet</p> <p>Kilder: Lokalkunnskap, befaringer, nasjonal veileder «Universell utforming i planlegging, 2021»</p>
Infrastruktur	<p>Vurdere tilgjengelighet. Hvordan endret arealbruk påvirker eksisterende infrastruktur og behov for ny infrastruktur. Med infrastruktur menes både samferdsel og andre sentrale samfunnsfunksjoner.</p> <p>Kilder: Vegkart; https://www.vegvesen.no/vegkart/vegkart</p>
Risiko og sårbarhet	<p>Analyse av naturrisiko som flom, vind, ras og skred, inkl. klimapåslag skal vurderes. Dersom det ikke er krav om reguleringsplan, må ROS-analysen vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som er av betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, samt om utbyggingen kan medføre endringer i risiko- og sårbarhetsforhold.</p> <p>Ulykkesrisiko og konsekvenser for beredskap.</p> <p>Kilder: NVE Atlas; www.nve.no, Kart DSB; https://kart.dsb.no, Klimaprofil Sør-Trøndelag; Helhetlig ROS Rindal (2018), Beredskapsplan</p>
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	<p>Vurdering av innvirkning i bokvalitet og estetikk, og om tiltaket på grunn av omfang og karakter kan ha estetisk virkning både på natur- og kulturlandskap og på de bygde omgivelser.</p> <p>Kilder: Lokalkunnskap, eventuell kulturmiljøplan</p>
Næringsliv og sysselsetting	<p>Hvilken grad tiltakene påvirker lokalt næringsliv og sysselsetting, både i utbyggings- og driftsfase.</p> <p>Kilder: Næringsplan for Rindal 2017, Rindal inn i framtida 2022, Lokalkunnskap.</p>

6. Organisering og planprosess

Regelverket for planlegging etter plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning, sikrer medvirkning og en åpen planprosess. Gjennom høring og offentlig ettersyn av planstrategien og planprogrammet skal alle gis mulighet til å påvirke hvilke problemstillinger som skal utredes i planarbeidet.

Planoppstart og utlegging til høring og offentlig ettersyn kunngjøres med annonse i avisene Driva og Sør-Trøndelag, samt på det lokale nettstedet Trollheimsporten. I tillegg vil kommunen informere på sin nettside: [Rindal kommune](#) og på sosiale media som kommunens side på Facebook. Når planforslaget foreligger, vil dette bli lagt ut høring og offentlig ettersyn.

6.1. Organisering

Kommunedirektøren har det overordna ansvaret for den faglige utredningen og vil involvere de ulike fagområdene i organisasjonen etter behov. De folkevalgte i Rindal skal også være involvert i prosessen. Formannskapet er kommuneplanutvalg for arbeidet og vedtar at forslag til planprogram sendes til høring og offentlig ettersyn. Formannskapet forbereder deretter forslaget til planprogram for kommunestyret. Kommunestyret er planmyndighet og skal vedta endelig planprogram. Kommunestyret vedtar også kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Plankontoret skal delta i arbeidet med planstrategien, kommuneplanens arealdel og samfunnsdel, og bidra til samkjøring mellom prosessene. Plankontoret utarbeider plandokumenter og plankart i nært samarbeid med kommunedirektøren.

6.2. Medvirkning

Plan- og bygningsloven sikrer medvirkning og en åpen planprosess. I henhold til pbl § 10-1 annet ledd skal kommunen i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner, og bør legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak om planstrategi skal offentliggjøres minst 30 dager før behandlingen i kommunestyret.

I henhold til pbl § 11-13 skal planprogrammet for kommuneplanen sendes på høring og offentlig ettersyn, og til slutt kunngjøres. Da gis alle, både private og offentlige aktører, mulighet til å påvirke hvilke problemstillinger som skal utredes i planarbeidet.

Ved varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel og etter hvert også kommuneplanens arealdel, vil det være mulig å gi innspill til planarbeidet.

I forbindelse med utarbeidelsen av samfunnsdelen og arealdelen vil det bli gjennomført en bred og fleksibel medvirkningsprosess. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge og da gjerne i et samarbeid med skolen. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Barn og unge vil få en særlig viktig rolle i å medvirke til et mer klima- og bærekraftig samfunn i Rindal, slik at den oppvoksende generasjonen fortsatt kan ha gode levevilkår i kommunen. Det vil også bli egen involvering med reindriftsutøverne og andre samiske interesser. ([konsultasjonsplikt etter samelovens kap.4](#)).

Målet er å skape debatt og medvirkning om de store linjene i samfunnsutvikling og arealutnyttelse i bygda. I stedet for tradisjonelle folkemøter, der man sjelden når særlig mange, er det planlagt å gjennomføre ulike former for mer aktiv deltakelse fra innbyggerne. Det er nødvendig å gå offensivt til verks og ta i bruk nye medier, digitale løsninger, ideverksteder og dialogmøter. Organiseringen av dette må inkludere så mange som mulig i Rindal. Innholdet skal formes og utvikles avhengig av informasjon som blir samlet underveis. Det er viktig å gjøre det folkelig, målretta mot bestemte grupper og lett tilgjengelig. Alt må legges opp slik at det blir lett for folk å komme med innspill. Plankontoret er i ferd med å skaffe seg et verktøy for at innbyggerne kan koble sine innspill til steder i kartet.

Ungdomsråd, Eldrerådet, Råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, barn og unges representant, formannskapet og kommunestyret blir sentrale medvirkningsdeltakere. Kommunens egne fagavdelinger vil også være viktige samspillaktører i planprosessen.

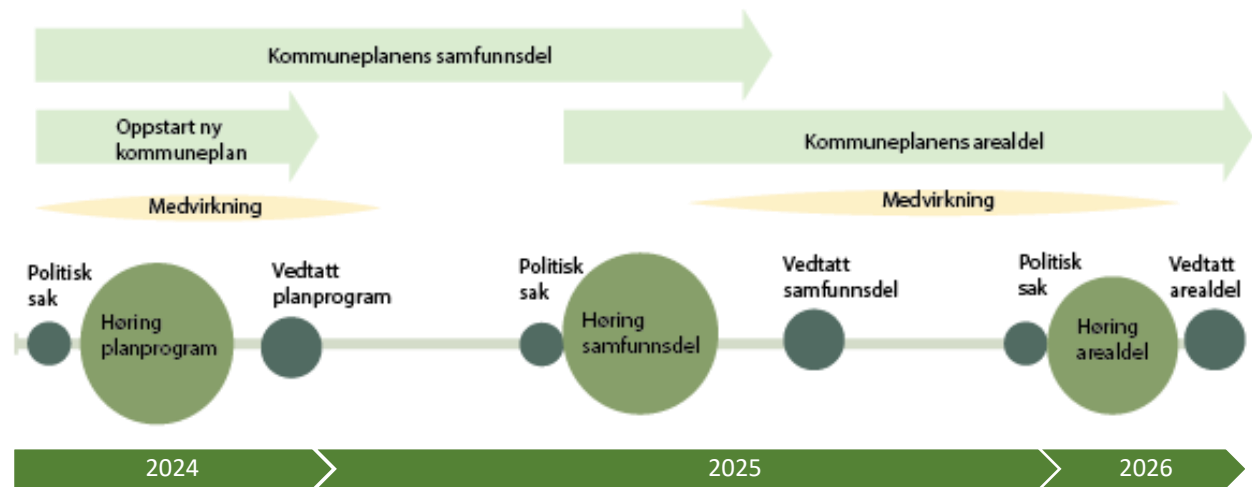
Det kan også være aktuelt å gjennomføre nye spørreundersøkelser. Formannskapet er planutvalg, og det er naturlig å drøfte planarbeidet regelmessig i møtene der etter hvert som arbeidet går framover. God forankring i brede grupper av kommuneansatte er også viktig.

Planforslagene for kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal også ut på høring og offentlig ettersyn. Planoppstart og utlegging til høring og offentlig ettersyn kunngjøres med annonse i lokale medier og informeres om på kommunens hjemmeside (<https://www.rindal.kommune.no/>) og i sosiale media.

Gjennom bygdevekstprosjektet har særlig Statsforvalteren og fylkeskommunen vist stor interesse for å delta aktivt i det kommende planarbeidet.

6.3. Planprosess

Arbeidet med kommuneplanen vil foregå i tre faser med følgende stipulert framdrift:

Fase 1: Planprogram/planstrategi	Når
Utarbeidelse av forslag til planprogram for KPS/KPA med revisjon av planstrategi. Innebærer blant annet innhenting av kunnskapsgrunnlag, forventet utvikling/utfordringsbilde/satsningsområder, krav og føringer og evaluering av gjeldende planstrategi.	Vinter/vår 2024
Formannskapet vedtar utlegging til høring og offentlig ettersyn	Vår 2024
Forslag til planprogram og planstrategi sendes ut til 6 ukers høring og offentlig ettersyn	Vår/sommer 2024
Høringsfrist	August 2024
Forslag til vedtak av planstrategi i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling (pbl §10-1)	September 2024
Kommunestyret vedtar planprogrammet og planstrategi (innen ett år etter konstituering av nytt kommunestyre)	Oktober 2024

Fase 2: Kommuneplanens samfunnsdel	Når
Varsel om oppstart av planarbeidet med samfunnsdelen, 6 ukers innspillfrist. Varsles samtidig som høring og offentlig ettersyn av planprogrammet og planstrategien.	Vår 2024
Frist for innspill	August 2024
Kommunedirektøren utarbeider forslag til samfunnsdel	August 2024 – mai 2025
Formannskapet vedtar utlegging til høring og offentlig ettersyn, 6 ukers frist	Juni 2025
Høringsfrist	August 2025
Ulike medvirkningsløsninger retta mot forskjellige interessegrupper	August 2024 – mars 2025
Kommunestyret vedtar samfunnsdelen	Høst 2025

Fase 3: Kommuneplanens arealdel	Når
Varsel om oppstart, 6 ukers innspillfrist. Varsles samtidig som høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel.	Juni 2025
Frist for innspill	August 2025
Kommunedirektøren utarbeider forslag til arealdel	August – desember 2025
Formannskapet vedtar utlegging til høring og offentlig ettersyn	Januar 2026
Forslag til arealdel sendes ut til 6 ukers høring og offentlig ettersyn	Februar - mars 2026
Ulike medvirkningsløsninger retta mot forskjellige interessegrupper	høst 2025
Høringsfrist	Mars 2026
Kommunestyret vedtar arealdelen	Juni 2026

7. Planoppgaver 2024-27

7.1. Høringsuttalelser

Her følger konkrete innspill fra høringsrunden:

Statsforvalteren:

- anbefaler at kommunen lager en egen plan for naturmangfold
- Oppfordrer til å oppdatere helhetlig ROS-analyse som et første skritt i arbeidet med revisjon av samfunnsdelen
- Minner om at kommunen etter barnevernslovens § 15-1 skal utarbeide en plan for kommunens forebyggende arbeid
- Peker på at det er viktig å ha kompetanse- og rekrutteringsplaner
- Minner om at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum én gang per år

Fylkeskommunen

- Klimadelen i samfunnsplanen bør ha en tilhørende handlingsplan som oppdateres oftere enn hvert fjerde år, gjerne i den årlige budsjettprosessen
- Det er viktig å utarbeide et nytt og fullstendig oversiktsdokument for folkehelse i nær framtid
- Anlegg som tildeles spillemidler, må være omtalt i en plan som er utarbeidet etter prosesskravene i plan- og bygningsloven

Mattilsynet

- anbefaler å utarbeide hovedplanen for vatn, vassmiljø og avløp som en kommunedelplan (etter prosesskravene i plan- og bygningsloven) framfor en temaplan

I tillegg til dette er det mange innspill om kunnskapsgrunnlaget og innholdet for både kommuneplanen og ulike temaplaner.

Det bakenforliggende kunnskapsgrunnlaget og de tilhørende vurderingene er felles med planprogrammet for kommuneplanrevisjonen og er vist i kapitlene 1-6 i det felles dokumentet.

Forslag til endringer i kapittel 7 etter innspill fra høringsperioden er vist med rødt skrift nedenfor her. Noen av planene som var forutsatt revidert i 2024, er nå angitt med 2024-25. Beredningsplanen bør revideres oftere, etter innspill fra Statsforvalteren. En helt ny plan for kommunens forebyggende arbeid etter barnevernsloven ble vedtatt av kommunestyret i juni 2024 og har nå kommet med i oversikten.

Kommunedirektørens vurdering er at det ikke er behov for ytterligere høring av forslaget. Planstrategien og planprogrammet legges fram som et felles dokument for innstilling fra formannskapet og seinere vedtak i kommunestyret i oktober 2024.

7.2. Prioriterte planoppgaver 2024-27

Under gis en oversikt over foreløpig planbehov i kommunestyreperioden. Samfunnsdelen skal revideres i perioden. Det vil derfor være naturlig å ta videre stilling til øvrig planbehov i Rindal når revideringen av samfunnsdelen er gjennomført.

Tabellen viser bare planer som **godkjennes** av folkevalgt organ. Planer som administrasjonen vedtar sjøl, er bare kort regnet opp nedenfor tabellene. Tidspunkt for revisjon er satt ut fra gjeldende handlingsprogram. Handlingsprogrammet er ikke fullt ut bindende for ny planstrategi, så noen av dem kan bli endra eller flytta på i tid. De høyest prioriterte planoppgavene har tidligere vært markert med bakgrunnsfarge i den tilsvarende tabellen, og slik er det også i utkastet her denne gangen. *Denne prioritering er foreslått av kommunedirektøren i etterkant av behandlinga i formannskapet.*

7.2.1. Overordna planer etter plan- og bygningsloven eller folkehelsesloven

Ansvar: Plan- og utviklingssjefen

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Kommuneplanens langsiktige del: - Samfunnsdelen (inkl. overordna del av klima- og miljøplan)	2018	2025	Oppstart i 2024
Kommuneplanens langsiktige del: - Arealdelen	2013-14	2026	Oppstart i 2024
Kommuneplanens kortsiktige del: - Handlingsprogram med økonomiplan, fireårig - Årsbudsjett	2019	årlig	
Oversiktsdokument for folkehelse	2018	2024-25	Parallelt med samfunnsdelen
Reguleringsplaner			Ingen kjente som skal utarbeides i kommunens egen regi i denne perioden

7.2.2. Administrasjon og arbeidsgiverforhold

Ansvar: Kommunedirektøren

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Lønnspolitiske retningslinjer og arbeidsgiver-strategi	2017 og 2010	2024-25	Disse to samordnes
Digitaliseringsstrategi	2021	2025	Handlingsplan rulleres hvert år
Kommunikasjonsstrategi	2021	2025	Nært knytta til bygdevekst
Beredskapsplan - tilhørende varslingsliste - tilhørende oversikt/retningslinjer for «kriseteam» - tilhørende beredskapsavtale med Rindal sanitetsforening og Rindal Røde Kors	2021	2025	Vedtatt 2021 som oppdatert beredskapsplan med smittevernplan og pandemiplan. Bør oppdateres politisk annethvert år, men også administrativt hvert år.
Helhetlig ROS-analyse	2017	2024-25	Må forseres etter tilsyn fra Statsforvalteren. Skal også utarbeide egen ROS-analyse for ny arealbruk i kommuneplanens arealdel

Plan for fordeling av midler til kompetanseutvikling og arkivplan rulleres årlig, med administrativt vedtak.

7.2.3. Kultur

Ansvar: Enhetslederen for kultur

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Plan for idrett og fysisk aktivitet Tilhørende handlingsprogram	2018	2024 Årlig, eller etter behov	Revideres før søknadsomgang for spillemidler i januar 2025.
Kulturmiljøplan (tidligere Kulturminneplan)	ny	2024-25	Svært forsinket – ny oppstart i 2024 med endelig vedtak i 2025
Kommunal temaplan for tur- og skiløyper	ny	2024	I nært samarbeid med Rindal IL. Er på etterskudd, har starta, fullføres i løpet av 2024

7.2.4. Oppvekst

Ansvar: Oppvekstfaglig ansvarlig

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Plan for kvalitetsutvikling i skole og barnehage	2020	2024	Behandles i driftsutvalget, bør oppdateres oftere enn hittil
Plan for kommunens forebyggende arbeid etter barnevernsloven	juni 2024	2028	Planens handlingsdel skal evalueres årlig i det tverrfaglige nettverket. Barn og unge sin rett til medvirkning skal være en del av dette arbeidet. Tiltakene i planen skal følges opp gjennom et årshjul og gode rutiner.

I tillegg kommer mange planer som normalt ikke går til folkevalgt behandling, der administrasjonen oppdaterer fortløpende. De viktigste på oppvekstområdet er «Trygt og godt barnehagemiljø», «Trygt og godt læringsmiljø» og bemanningsplan for barnehagene.

Samarbeidsutvalg for barnehagene og skolen uttaler seg om planer som har betydning for innhold og kvalitet i virksomhetene.

7.2.5. Næring, miljø, landbruk

Ansvar næring: Plan- og utviklingssjefen

Ansvar miljø/landbruk: Enhetslederen for teknikk/landbruk/miljø

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Næringsplan for Rindal kommune	2017		Ingen ny næringsplan nå. Erstattes av «Rindal inn i framtida» og bygdeveksttalen.
Strategisk næringsplan for Orkdalsregionen	2021		Oppdateres i regi av regionrådet, vedtas av kommunestyrene
Energi- og klimaplan	2010	2025	Som en del av kommuneplanens samfunnsdel, med tiltak i kommunens årlige handlingsprogram

Mål og retningslinjer for forvaltning av hjortevilt	2019	2024	Felles for fire kommuner
Plan for opprydding av avfall, forurensning og ulovlig brenning	2018	2025	Revisjon har blitt utsatt

I tillegg kommer «Strategiplan for nærings- og miljømidler i Rindal kommune» som revideres i 2024, men ikke går til folkevalgt behandling.

7.2.6. Kommunaltekniske tjenester

Ansvar: Enhetslederen for teknikk/landbruk/miljø

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Trafikksikkerhetsplan	2017	2024-25	Revisjon har blitt utsatt
Hovedplan for vann, vannmiljø og avløp	2018	2025-26	Revisjon har blitt utsatt
Plan for drift av kommunale vegger	(2018)	2024	Nytt og enkelt format, bør oppdateres annethvert år.
Vedlikeholdsplan for alle kommunale bygg	(2018)	2025	Nytt og enkelt format, bør oppdateres annethvert år.
Boligpolitisk plan	2018	2024-25	Som en del av bygdevekstarbeidet. Ekstern delfinansiering fra Husbanken.

7.2.7. Helse og omsorg

Ansvar: Enhetslederen for helse og omsorg

Plandokument	Sist vedtatt	Neste revisjon	merknad
Helse- og omsorgsplan	2009	2025-26	Arbeidet med helse- og omsorgsplanen har stått mer eller mindre på dagsordenen i mer enn ti år og må fullføres i løpet av 2025-26. Deretter bør det være femårsintervall. Helse- og omsorgsplanen var også ment å omfatte bygningstiltak, demens, folkehelsearbeid, rehabilitering, psykisk helse og rusomsorg.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan	2012		Ikke prioritert nå
Plan for psykisk helsearbeid	2013		Bli trolig en del av HO-planen
Smittevernplan med plan for pandemier	2021	2025	Vedtatt 2021 som del av oppdatert beredskapsplan. Bør oppdateres politisk annethvert år, men også noe administrativt i mellomtida.

I tillegg kommer noen planer som normalt ikke går til folkevalgt behandling, der administrasjonen må vurdere behovet fortløpende. Noen eksempler: Smittevern på institusjon, risiko- og sårbarhetsanalyser, bemanningsplan pleie og omsorg.

Plan for helsemessig og sosial beredskap ble godkjent av rådmannen våren 2020 og lagt fram for driftsutvalget til orientering. Det er aktuelt å oppdatere denne i 2024 etter et planlagt tilsyn.

Arbeidet med en egen veteranplan starta opp i 2021, men er senere lagt bort.